

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos peit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyiltár peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, október 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- A hadsereg legjobb lovasai.
- Szélhámos milliomas.
- Egy nap a zálogházban.
- Elmaradt főhercegi eljegyzés.
- Az elázott turf.
- Egy liter tej: ötven fillér.
- Kullisszatitkok.
- A hadsereg és a magyar ipar.
- A detronizált jégkály.
- A szinügyi bizottság „rózsaszínű” könyvéből.
- Az argentinai hus.
- Tarkaságok.

Nyissuk meg a szerb határt!

Arad, október 22.

Tantalus-ország éhen hal. Csak ki kellene nyújtani a kezét, hogy enni-valót, olcsó húst kapjon. Csak annyira kinyújtani, hogy megnyissa vele a sorompót, a mely a megfizethető, megvehető husnak utát állja. Tantalus-ország pedig nem meri a kezét kinyújtani.

Hosszu tanácskozások, tervezetések, próbavágások s más kísérletek után most már mindenki előtt kétségtelenné lett, s bizonyításra nem szorul, hogy a percről-percre növekvő, és az emelkedésnek csak a kezdetén levő husdrágaság ellen egyetlen eszköz van: megnyitni a szerb határt. Be van bizonyítva, hogy nálunk a vágó-állatok száma csökkent, Szerbiának azonban bő anyaga, fő-

lösege van. Az a kísérlet, amelyet Bécsben az argentinai hus-behozattal tettek, már csődöt is vallott. A tengeren tülről jövő hus nem bírja el a szállítás költségét és a vámot. Argentínában még olcsó hus az; mire hozzánk jut, már ép olyan drága, mint a magunké. Szerbia ellenben a tőszomszédságunkban van, s a határ megnyitása egyszerre levezeti a husdrágaságnak egyre félelmesebben dagadó árját.

Kétségtelen, hogy a határ megnyitása bizonyos érdekeknek rovására van s ez az ami a szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetését késlelteti. A kormánynak, ha objektív akar lenni, mindennemű érdeket figyelembe kell venni, azonban az egymással szemben álló, ellentétes érdekek fölötti biráskodásnál azt kell tekinteni, vajjon melyik érdekhez fűződik az országnak nagyobb tömege, több rétege. Itt a husfogyasztók állanak szemközt az állattenyésztőkkel. Bármennyire igaz, hogy az idegen vágó-állat beözönlése bizonyos ideig károkat okoz a hazai állattenyésztőknek s ha e károkért bizonyos rekompenzációk kellenének, attól nem idegenkednénk, azonban a husfogyasztók tömege ezekénél sokkal nagyobb s a husdrágaság következtében máris válságosabb helyzetben van, mint aminőbe az állattenyésztők kerülnének a határ megnyitása esetén. Pedig, ha a határt meg nem nyitják, a mai drágaság kicsinek

tekinthető ahhoz képest, ami ezután következne, ha a mostani állapotot föntartják.

A társadalom sürgető szavának ad hangot Budapest fővárosa, a mikor a husdrágaság megszüntetése érdekében országos mozgalma indít a szerb határ megnyitása céljából. Talán egy városnak sincs annyi oka, hogy e mozgalomhoz csatlakozzék, mint Aradnak, a melynek hus-árai mindjárt a fővárosi után következnek (ha ugyan azokat el nem hagyják) s ahol minden körülmény, amely az élelmiszerek árát fölfelé csavarja, kétszeresen érezteti hatását. Még a mostani válságos helyzet előtt is állandó és jogos volt a panasz a hus-árak miatt. A vidéki társadalom szervezetlenségére, gyöngeségére mutat, hogy a panasznak nem tudott határozottabb formát adni, hanem be kellett várni, amíg a főváros adja ajkára a szót.

Kétségtelen, hogy így nagyobb súlya van az akciónak. Es ha — a mi szinte bizonyos, — ahhoz az összes városok csatlakozni fognak, a jogos és égetően sürgős kérelmet teljesíti is a kormány. Mellékes most a külpolitika; elenyészik az a körülmény, hogy Szerbiának, a melylyel még mindig feszült viszonyban vagyunk, örömet okoz a határ megnyitása; s a nagy, általános érdekek előtt háttérbe kell vonulniok az egyéb érdekeknek, a melyek ez intézkedés által kárt szenvedhetnek. S a mikor a segítség-

Modern költők.

Írta: Kanizsal Ferenc.

Báty Bór, költő volt a szegény és szerelmes. Tönk Pál, szintén költő volt, és szegény és szerelmes. Bükk Fred, Csonk Rót, Szegh Lót, ugyszintén mind, az egész kis társaság. Vagy egy-két évvel előbb hosszú volt még a hajuk, valamint a nevők is. De ujjában a rövid haj és kurta, lehetőleg egyszótagu név lett a divat. Egyesek nullás géppel tövig nyírták hajukat; mások meg nyílegyenes választékot viseltek a koponyájuk tetején. Ez volt annak a korszaknak a kritériuma, a mikor a költők a bankhivatalnokokhoz kívántak hasonlítani; viszont igaz, hogy a bankifjuság bársony-kabátokat kezdett viselni csokornyakendővel és fából való matrőzpipával.

— A rövid nev — mondogatták — egyszerűséget jelent; az egyetlen szótag viszont halovány, de ösztönös kapcsolatot keres ősi japán és kínai kulturákhoz... Az egyetlen szótag pontos, súlyos, határozott. Az ember ki mondja a nevét: és úgy hangzik, mint a tompa gong-ütés, mely a selyemruhás mandarin érkezést jelenti: boruljatok a földre, kulik.

Látnivaló, ez egy kissé lazán és önkéntesen bugyborékoló magyarázat. A logika szines szappanbuborékokkal lapdázik benne: de a kávéházi tükörablak mellett, kivált az éjtéli órákon túl, az ilyesmi megértéssel találkozik.

Az előtt parasztos nyiltággal beszélgettek és nem röstelték apró zavarait. Kérkedtek

azzal, hogy nincs pénzük és talán kidobták volna kis társaságukból azt a nyárspolgárt, aki minden nap ebédel. Arról csevegtek, — bár ez épp úgy nem volt igaz, mint azelőtt a koplalások — hogy este pompás volt a kocsi-kázás a Stefánia uton; hogy az osztriga unalmas, mást kellene kitalálni; sőt egyszerűen hercegmennek, kedves grófnak, vikomtnak szólították egymást.

Csonk Rót koncertekre kezdett járni, frakkban.

— Parbleu, hercegem — mondotta — itt Budapesten nincs igazi hangverseny. A mesztró kitünő volt, de teljesen felforgatta a fugát egy sehonnai, a ki smokingban ült az első sorban és fehér nyakkendőt viselt. Balkán.

— És nem volt a fején fez? — kérdezte Tönk Pál elegáns derültséget keltve.

Hajnaltájt cihelődtek haza a kávéházból. Szegh Lót kissé vontatott szőejtésben dicsérte a hajnal előnyeit:

— Végre sétálhatok kissé. Nappal lehetetlen gyalog járni. Nagy a tolongás. Az emberek általában nem ismerik a gyalogjárás művészetét és kénytelen vagyok előlük autómbe menekülni. Am így hajnal felé, ez a csönd, ez a higgadság...

Aztán elszéledtek. Ki-ki hazasétált palotájába. Egy dologban, egy külön vonásban mind megegyeztek, hogy egyikük sem vette igénybe a palotája tágasabb és fényűzőbb helyiségeit. Mindegyik a negyedik emeleten, hátul az udvarban, egy rossz kis szobában tért

aludni, nem nagyon kényelmes ágyba. Álmuk ezért ideges és zavart volt; annál inkább, mert a palota személyzete délelőtt nyolctól tizig szőnyeget porolt; és ez a művelet ágyuk bömböléséhez mitrailleuseók pattogó ropogásához hasonlít. Csak Port-Arthur ostrománál jegyeztek föl a krónikások hasonló dőrejkoncertet. És érdekes, hogy a mikor a vikomt mégis, e csatazaj közepette, fálnak fordult és épp egy álomhullámra bizta előkelően fáradt testét, az álomuszók beidegzett egyensúlyával, — pont ilyenkor megálit valaki az udvar közepén és torka szakadtából ordított:

— Reibszand!

Persze, az alvás megint félbeszakított. E sejtelmek sorához egy másik titkos jelszó is tartozott, mely panaszos üvöltés dallamán szárnyalt a magasba:

— Handlé, handlé!

A vikomt ilyenkor kiugrott az ágyból és kegyesen felhívta audienciára az üvöltő demokratát. Rövid purparlé után a demokrat egy nadrágot vett a hóna alá, és 2, usque 1 korona adót fizetett készpénzben a vikomtnak. Szeszély, furcsa szenvedély.

Csütörtök délután félháromkor volt — de lehet, hogy szerdán — hogy a vikomt kissé mogorva kedvben ébredt. Am azért gondosan megborotválkozott a tükör előtt és egy mérnököt megszegényítő pontossággal vonta meg a választékot kölni vízzel puhává és illatossá tett haján. Kék zakkó kabát, sötét csikos nadrág, fekete amerikai cipő tették a toalettjét. Bi-

nek ez az egyszerű módja az ország kezében áll, nem lehet elfogadni azt a tanácsot, hogy a míg a helyzet meg nem változik, a míg az állat-állomány nálunk meg nem szaporodik, a nép igyekezzék vegetáriánus, vagy fél-vegetáriánus életmódra szokni. Hiszen, ha ezt a tanácsot megfogadnák, ez talán nagyobb kárt okozna az állattenyésztőknek, mint a mennyit a szerb határ megnyitása okozhat.

Azokat az érdekeket, amelyeket a szerb sorompó kinyitásától féltenek, eléggé méltányolták már akkor, amikor ezzel az intézkedéssel eddig is vártak. A várakozás azonban eljutott a legvégső határig; máris itt van a husinság. Azok a tréfák, amelyekben a hus, mint a legnagyobb fényűzési cikk szerepel, kezdenek szomorú valósággá válni. Az ország népe, amelyre a drágaság egyéb cikkekben súlyosan nehezedik, amelyben a kivándorlásnak is a drága élet egyik legerősebb oka, joggal várhatja, hogy ott, ahol a drágaság enyhítésére van mód, ezzel a móddal minél hamarabb éljenek is. Ez a mód: a szerb határ megnyitása. Ettől függ, hogy az ország egész lakosságának mindennapos, nehéz terhén könnyítsenek. Ezt se megtagadni, se pedig tovább halogatni nem lehet.

A zalai főispánság. Bécsből jelentik: Festetics Tasziló gróf ma látogatást tett Khuen belügyminiszternél és vele hosszasan tanácskozott. A tanácskozás tárgya a zalamegyei főispáni állás betöltése volt. Mint értesülünk, a zalamegyei főispáni állás betöltése legközelebb meg fog történni.

A képviselőházi számvizsgáló bizottság ülése. Budapestről jelentik: A képviselőház számvizsgáló bizottsága ma délelőtt Fodor Kálmán elnökletével ülést tartott. A bizottság megejtette a hivatalos vizsgálatot és mindent rendben talált, amiről az előadó a képviselőház legközelebbi ülésén tesz jelentést.

zalmasabbjellegű látogatásrakészült. Nyakkendői közül a hosszú sötétkéket, fehér pöttyökkel szemelte ki és több ízben megkötötte már. Ugy látszik azonban, hogy nem volt egészen megelégedve azzal a viszonytal, mely méretek tekintetében mellénye kissé mély kivágása és a nyakkendő keskenysége közt mutatkozott.

— Hiába. Mosonómet kérytelen leszek állásából elmozdítani. Pirulnom kell, hogy ez az ing immár ötödik napja van rajtam. El sem mehetek a menyasszonyomhoz.

A vikomt rosszkedvében, határozottan tultott. Nem felel meg a valóságnak, hogy már öt napja viseli ugyanazt az inget. A laikus szem is láthatja, hogy legföljebb tíz-tizenöt nap óta.

Elgondolkozott. Rövid habozás után mégis fölvetette inkognitóját és benzinszagú galambszürke keztyűjét (az autó miatt van benzinszaga) és mint egyszerű, de tehetséges költő, indult menyasszonya látogatására. Utközben, féldalt pillantva, meg-megnézte magát a boltok kirakatainak tükrében!

— Itt megy Batty Bór, a hírneves költő. Batty Bór éppen úgy megy, ki hinné, mint más közönséges halandó. Itt megy a költő a menyasszonyához, a ki szintén belekerül az irodalomtörténetbe.

Igy konstataálta magában, némán a tények ünnepelességét. De nem ment egyenes irány szerint; hanem vargabetűt vett. Ehhez finom lélektani indokolása volt:

— Nem érkezem korán. Két okból: hadd vá-

A hadsereg és a magyar ipar.

— A delegáció hadügyi albizottságának ülése. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 22.

A magyar delegáció hadügyi albizottsága befejezte a hadügyi költségvetés általános tárgyalását és ma már a részletes tárgyalás indult meg. Ebben a vitában, beleértve Schönauich báró közös hadügyminiszter expozéját is, az a legérdekesebb, ami hiányzik belőle. Nevezetesen az ugynevezett katonai kérdésekről, ami alatt a nemzeti kívánalmak teljesítését és a hadügyi követeléseket értik, nem esett szó. Ugy általánosságban beszéltek ugyan egyesek a nemzeti érzésről, mint a hadsereg erejének leghathatósabb fejlesztéséről, de a hadügyi kormány nem beszélt egy szót sem azokról a követelésekről, amelyekről már évek óta mindenki beszél. Most csak arról beszéltek, ami az idei költségvetésben van, a nagy katonai reformok a januári delegációra maradtak.

Részletes tudósításunk a következő:

A magyar delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt 10 órakor Zichy Agost gróf elnöklésével ülést tartott és megkezdte a közös hadügyminiszter előterjesztésének részletes tárgyalását.

Jelen voltak a közös miniszterek közül Schönauich báró közös hadügyminiszter, Burián báró közös pénzügyminiszter, továbbá Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok, a magyar kormány részéről pedig Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Hazai Samu honvédelmi miniszter és Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter.

Elnök az ülést megnyitván, az albizottság első sorban a hozott határozatokra adott válaszokat tárgyalja.

Az első határozatnál, amely a hadsereg elhelyezéséről szól, az albizottság a határozat megújítását határozta el.

A második határozatnál, mely a pótlóvak beszerzésére vonatkozik, Miklós Ödön megjegyzi, hogy habár örvendetes emelkedés mutatkozik is a közvetlen bevásárlásoknál, mégis sajnálattal konstataálja, hogy Magyarországon, ahol a lótenyésztés a hadügyi kincstár szükséglete érdekében van tervezve, a lótenyésztés szempontjából bizonyos mértékű visszaesés tapasztalható.

Schönauich közös hadügyminiszter kijelenti, hogy e tekintetben a pótlóvazási főfel-

ügyelők fogják a szakszerű felvilágosításokat megadni.

Elnök erre kijelenti, hogy a határozat hozatala a felvilágosítás megadásáig felfüggesztetik.

A harmadik határozatnál, mely a magyar iparok a hadsereg részére történő szállításokban való részesedésére vonatkozik, Hegedüs Lóránt előadó megjegyzi, hogy az osztrák delegációnek a karintiai malmokra vonatkozó határozata tekintetében a közös hadügyminiszterrel azt a felvilágosítást nyerte, hogy a közös hadügyminiszterium, dacára ezen osztrák határozatnak, ez irányban intézkedést nem tesz, hanem utasította úgy a karintiai, mint a többi helyőrségeket, hogy a territorialiter legközelebb eső beszerzési forrásokat használják, míg, ha nem lehetséges, akkor menjenek tovább. Abba, hogy a karintiai malmoknak moropólium adassék, bele nem megy. Kéri a határozat fenntartását.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter előadja, hogy a közös hadügyminiszterium és a kereskedelmi miniszterium között 1906. november 29 én létrejött egyezménynek lényeges pontja az, hogy a hadügyminiszterium az egyes szállításokra vonatkozó beszerzéseket, megrendeléseket a kereskedelmi miniszterrel közli, aki ellenőrzi azt, vajjon a kvóta arányában történtek-e. A kereskedelmi miniszterium ebből kifolyólag kimutatást terjesztett az albizottság elé, amelyet a közös hadügyminiszter a válaszokra vonatkozóan füzetben tett közzé. A magyar kormány mindig azt az álláspontot fogadta el, hogy a munkabérek betudandók az osztrák kvótiába. A közös hadügyminiszterium kijelentette, hogy méltányosnak tartja, hogy az osztrák kormány ez ellen folyton tiltakozik. Ez most is kontroverz kérdés marad. Konstataálja, hogy a közös hadügyminiszterium megrendeléseit, eltekintve az említett kontroverz kérdéstől, meglehetősen a kvóta arányában történnek. Csupán az új hajók építésére fordított 35 millió megrendelésnél konstataálhatjuk, hogy Magyarország részesedése semmi.

Idézi ezután az egyezmény illető szakaszát, mely szerinte ebben a kérdésben kielégítő intézkedést nem tartalmaz. Látható ez abból is, hogy az egyezmény maga is kifejezésre juttatja azt, hogy újnacs Magyarországon olyan nagy hajógyár, amely képes volna egész nagy hadihajót előállítani és inkább csak az anyagok beszerzéséről beszél. Azonban ezen az uton számbavehető kompenzáció gyakorlatilag nem lehet elérhető, mert a hadihajókhoz szükséges anyagnak tökéletesnek kell lennie és a hadügyminiszterium nagy felelősséget vállalna magára, ha ezen anyagoknak honnan való megrendelése tekintetében bizonyos kényszerítő hatás alatt állana. Véleménye szerint ezen a

rákózzék a hölgy, mert a várakozás fokozza a szerelmet és megédesíti a találkozás örömét. Továbbá: még világos van, még csak négy óra mult. Fél hatkor, félhomályban óhajtok előtte megjelenni. Két okból. A félhomály jól áll nekem, akárcsak egy skót nyakkendő a bolyhos szövetből varrt egygombosru redingóhoz. Többé a félhomályban nem derül ki, hogy mosonóm a legperfidebb egyéniségek egyike.

Mosolygott ezen a ravasz okoskodáson, és éppen egy lámpakereskedés kirakatához ért. Egy belő hang ezt sugta neki:

— Hátha meggyújtják a lámpát?

Az ám. Ha meggyújtják a lámpát... Batty Bór, a költő, erre is talált megoldást:

— Am gyujtsák meg. A lámpa függőlámpa és ernyője van. Az ernyő alól élesen határolt, sárga fénykup ereszkedik le a szobára. Az érettségem a kopszeletekből buktam meg, mert nem tudtam kiszámítani a metszetet. Vajjon a szerelme tantárgyából is megbukjam a kopszelet miatt? Szó sincs róla. Nem fogom a fénykupot metszeni; még csak érinteni sem. A kupon kívül, a jótékony félhomályban fogok tartózkodni. Két okból. Egyrészt, mert a félhomály kitűnően illik a nyakkendőmhöz. Másrészt, mert a félhomály titokban tartja mosonóm hanyagságát.

Eképpen gondolkozott Batty Bór, a kiténő költő. De, a mint a fél hat, a látogatás időpontja közeledett, abban az arányban kezdett most már nem a tulajdon becses személyében,

hanem egy kissé a hölgygyel is a kit imád, gondolataiban foglalkozni. Bevallhatjuk, hogy az, hogy a hölgyet egyszerűen menyasszonyának nevezi, alig egyéb egyoldalu önkény. Viszont, az osztó igazság elvén azt is megállapíthatjuk, hogy ugyszintén egyoldalu önkény a hölgy mogorva atyjának, Süket Ábel számtiszt urnak az a felfogása, mely szerint örömet fogad vejeül bárkit, csak Batty Bórt, a talentumos alanyi költőt nem. Süket Ábel urtól ez a magatartás annál kevésbé volt méltányos, mert ócsárlásaival szemben Batty, a költő, uton-utfélen elismerőleg és hódolattal nyilatkozott fölé. Mindig úgy emlegette, hogy „apósom a tábornok.” Süket ur ugyanis, mint talán említettük, számtiszt. A költő, úgy gondolkozván, hogy a tábornok is tiszt, kinevezte őt számtábornokká, de a számot elhagyta.

Batty Bór tehát, törekedvén, arája kastélyához, a költők intuitív tehetségével még a következőket gondolta át:

— A hölgy szeret engem. Imád. Belém van bódulva. Ezt abból tudom, hogy előszeretettel kezd babrálni a nyakkendőmmel „Bór” — szólal meg az édes és a hangja ezüst csöngetyüként csilingel — „a nyakkendőjét rosszul kötötte meg. Engedje meg, hogy megigazítsam.” A hölgy ime érdeklődik irántam. Apró bizalmasságokat engedélyez magának. Ezután, kérészkívül, az első csók következik.

A gondolatlánc utolsó szeme már a negyedik emelet utolsó lépcsőfokán érte a szerelmes költőt. Becsöngetett az előszobán. A következő

dolgon úgy lehetne segíteni, — ami a magyar kormányok is az akarat, — hogy a fiumei gyárat olyan helyzetbe hozzuk, hogy a hadügyi kincstár mindenféle megrendeléseinek úgy kisebb, mint nagyobb hajók tekintetében minden tekintetben megfelelhessen. A fiumei gyár ne csak a kvóta arányában részesedjék a hajó megrendelésénél, hanem ezeknek a fele a fiumei gyárnál rendeltesék meg. Ugyanezre az álláspontra helyezkedik különben a tengerészeti albizottság is.

Heltai Ferenc szintén a határozat második pontjához szól hozzá. A maga szempontjából ő is azok közé tartozik, a kik helytelenül, hogy az állam a magánvállalkozás tárgyát képező iparokat monopolizálja. Ha tagja lett volna a tengerészeti albizottságnak, szívesebben is ki tudta volna mutatni, hogy a vámtarifában felállított vámtételek folytán a hadihajók építéséhez szükséges anyagok beszerzésénél a hadügyi kincstár legalább 30 % kal többet fizetett, mint ha azokat külföldön rendelte volna meg.

Apponyi Albert gróf mindenekezt a munkabérek megosztásának kérdésével foglalkozik. E tekintetben a magyar álláspontot annyira igazságosnak tartja, hogy nem képes megérteni a szükkeblúséget, a mely az osztrák kormány részéről a kérdésben tapasztalható. Ez csak jobban elmérgesíti a monarchia két állama között oly kivánatos jó viszonyt. Ebből azonban három dolog következik. Az egyik az, hogy a delegációnak ragaszkodni kell ahhoz az álláspontjához, hogy az Ausztriában elhelyezett katonai kincstári gyárakban adott munkabérek az osztrák kvótába beszámíttassanak. A második az, hogy a mennyiben a hadügyminiszter ezen álláspontját az osztrák kormány megatartása miatt keresztül nem viheti, törekedjék arra, hogy a kincstári telepek és gyárak elhelyezése Magyarországon minél gyorsabb tempóban történjen. Ha méltányos uton nem tudjuk követéseinket érvényesíteni, akkor parkodjunk a kvótaszűrés megoldását a telep helyesebb megosztásán keresni. A kereskedelmi miniszter felvilágosítására megjegyzi, hogy az általa idézett egyezményi szakasz, ha nem is foglal magában teljesen értékes intézkedéseket, azért abban mégis bizonyos csekélyebb értékelni valót talál. Azonban helyesebbnek találta volna, ha ez a kérdés itt az albizottságtan egyáltalában szóba sem hozatik.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter mindenben osztozik az előtte szóló felfogásával. Ő maga is jobban szerette volna, ha ez a kérdés az albizottságban tárgyalás alá nem kerül.

Miklós Ödön teljesen osztja úgy a kereskedelmi miniszter, mint Apponyi felfogását a tengerészeti megrendelésre vonatkozólag. Reflektálnia kell azonban Heltai Ferenc azon megjegyzésére, hogy a magyar ipar Magyarországon miért dolgozik olyan drágán és hogy a

gyárak kartellje következtében miért kell a hadi kincstárnak annyival magasabb árat fizetni, minthogyha az anyagot a külföldön rendelné meg. A nagyipar kérdését itt a bizottságban eldönteni nem lehet. De szomorú dolog volna, ha Magyarországon teljesen szabadkezet adnának a külföldi iparnak. A magyar nyersanyag, dacára annak, hogy nyerstermelő ország vagyunk, aránytalanul drágább, mint a külföldön. A vas métermázsája nálunk 12, Angliában 7 korona; a koksztálunk 4 kor., a külföldön 2. Szomorú tény az is, hogy tőlünk a nyersanyagok legnagyobb része Ausztriába vándorol ki és mint feldolgozott anyag kerül onnan vissza. Szólok kilenc évvel ezelőtt utalt már a hadügyi albizottságnak arra, hogy a magyar államnak is van olyan kiváló gyára, amely ha a kartellitől meg tudna szabadulni, előnyösebben tudná a katonai szállítások számára a szükségleteket előállítani.

Chorin Ferenc a magyar ipari érdekek támogatását és az osztrák termények tervszerű kiszorításáról szóló határozat fentartását kívánja. Rakovszky István a zászlókérdés megoldását sürgeti. Kossuth Ferenc felszólalása és Hieronymi miniszter magyarázó szavai után Schönauich közös hadügyminiszter kijelenti, hogy a tábortüzérség felszerelésének negyedrészét Komáromban készült.

Ezután a bizottság a határozati javaslatot megújította.

Szélhámos milliomos.

(Letartóztatott többszörös háztulajdonos.)

Távirati tudósítás.

Arad, október 22.

Veszedelemes embert tartóztatott le a budapesti főkapitányság. Ez az ember Müller Albert szászkei születésű 38 éves nagyfuvaros, építési vállalkozó és többszörös háztulajdonos.

Müller Albert Budapesten hosszú időn át közlisztelekben állt, szerepet játszott és csak most derült ki, hogy egész existenciája szélhámoságon épült fel és óriási vagyonát szegény emberek kifosztása útján szerezte. Most derült ki, hogy a milliomos háztulajdonos Bajországból és Ausztriából mindenkorra ki van tiltva, okirathamisításért, lopásért többször volt büntetve és most is negyvennyolc bűnügy folyik ellene a járásbírószágon és a büntetőörvényszéken. Müller Albert nevét már négy évvel ezelőtt emlegették a „Dupla delejes kereszt” nevű találmánya révén. A „Dupla delejes kereszt” et úgy hirdette, mint idegbaj és erőelgyengültség biztos gyógyszerét. Kiderült,

hogy az egész csak szélhámosság, a „Dupla delejes kereszt”-nek semmi haszna nincs. Akkor eltiltották annak terjesztésétől és az előjáróság kisebb büntetéssel újította. Müller Albert legutóbb ez év elején kezdett szerepelni a ház-béruzsorások élén. Ő volt az, aki Angyalföldön megkezdte a lakók üldözését, kiakotatását. A házaiban napirenden voltak a botrányok, sőt, amikor a Petneházy-utca 31. számú házából kitérte az utcára lakóit, valóságos utcai harc tört ki.

Müller Albert multja a lehető legviharosabb. A rendőrség megállapította, hogy eddig a következő helyeken volt büntetve: Zágrábban 1891-ben okirathamisítás miatt, 1892-ben Zágrábban lopás miatt, 1895-ben Münchenben lopás miatt, 1896-ban Bécsben lopás miatt, 1897-ben Münchenben lopás és okirathamisítás miatt ítélték el fogházbüntetésre. Ugyanezkor kitiltották Ausztriából és Bajországból is. 1898-ban Budapestre utazott. Koldusszegényen érkezett meg, egy fillér nélkül, a Lovag-utca 15. számú házban szalmazsákon aludt, száraz kenyéren tengődött hetekig és most tizenkét év multján saját bevallása szerint az összes tiszta vagyona 1000.000 korona, a felesége 2.000.000 korona. Hogy hogyan, milyen módon szerezte össze ezt a nagy vagyont, azt még nem lehet tudni, de kétségtelen, hogy szélhámosággal.

Müller Albertnek több háza és telke van, a Petneházy-utcában, az Országbíró utcában, övé a Gólya utca 43. számú bérház. Valamennyi tul van terhelve. Müller Albert talán még hosszú ideig garázdálkodott volna, ha Georgievits György tőzsdebizományos, aki a Gyár-utca 5. szám alatt lakik, nem tesz ellene feljelentést. Georgievits felesége, mint örökös részesedik a Magyar-féle különlegességi dohányjövédék jövedelméből. 6500 korona évi járadékot kap. Az asszony azonban pazarló természetű volt, temérdek adósságot csinált és négy évvel ezelőtt, 1906-ban a hitelezők szorongatni kezdtek. Az asszony ekkor került össze Müller Alberttel, aki azt ajánlotta, hogy 1500 korona jutalomért kiszabadítja az asszonyt a hitelezők karmaiból. Müller nyomában hozzá is fogott a dologhoz, amellyel az asszonyt csaknem teljesen kiforgatta a vagyonából. Georgievitsnéval szerződést kötött, amely szerint az asszony az évjáradékot átruházza Müller Albertre. Müller úgy vette rá az asszonyt erre a szerződésre,

percben már az ugynevezett szalónba jutott, a hol a divány hátára emelt polcon fényképek, anizsek és gipsz-figurák, a sarokban japán-legyező és makart csokor, a falakon tájképes disztányérok hirdették egy letűnt évtized tévelygő izlését. Abban az évtizedben még papírballerinák is gyártódtak, a vizitszoba ékességül. Süket Ábelék a vidékről származtak föl a fővárosba és magukkal hozták nemcsak a vidék erkölcsét, de apró tradíciót is, melyeknek tetőponját krétával rajzolt, rettentő családi képek tették.

A szobában már égett a függőlámpa és Báty Bór szigorúan tartotta magát ahhoz az elhatározásához, hogy a fénykupot sem érinteni, sem — kivált — metszeni nem fogja. Süket Ábelné, mint szigorú gardedám, az asztalhoz ült, regényt olvasni. Báty Bór és menyasszonya a homályos sötétben csevegtek.

Egy végzetes pillanatban a hölgy így szólt:

— Már megint hibás a nyakkendője kötése, — és im, motoszkálni akart fűrgé ujjacskáival a kraváti körül.

— Bocsánat, mylady, — tiltakozott ijedten a költő — a nyakkendő eleganciájától bizonyos hanyag lazaság nem különíthető el.

A leány özike-szemében kis bánat felhőkkel igért esőt.

— Hát nem engedi? — kérdezte epedve.

— Nem, Clarisse.

— Nem? Pedig, kedves Bór, ezt nem érdem-

lem magától. Amig kislány voltam, az volt a legfőbb mulatságom, ha bábuim ruháit igazgathattam. Ön kedves Bór, költő: tehát művész. A művészléleknek tisztelnie és értenie kellene elenyészőknek látszó, bár fontos női szeszélyeket. Mink, Bór, szeretünk anyáskodni. Ne kacagjon ki: szeretünk leszakadt gombokat fevarrni, szeretünk gallérokat és manzsettákat a pucérájónak kiolvasni. Ez talán nyárspolgári, talán vidéki, de így van, kedves Bór...

És a hogyan ezeket a kis hölgy egy szuszra elmondotta, a Bór szíve hevesen fájni kezdett. Érezte, hogy a hölgy rokonszenve, mi több: bizalma, talán a lelke epedve hajlik feléje. A mama egyszerre kiment a szobából. Ez a perc az első csók lehetett volna. De — hátha félretelődik a nyakkendő? Hogy a kakas csipje meg azt a mosónőt!

A perc elrepült a mama visszajött, és az első csókból semmi sem lett. Ezen az estén már nem is lehetett. Báty Bór busan távozott és elhatározta, hogy másnap olyan helyzetet terem, a mely a nyakkendő bármilyen eltoldásait baj nélkül teszi lehetségessé. Ötszáz aranyat egy hófehér ingért!

Éljel a kávéházban megint találkozott a kis társaság. Csonk Rőt, a koncerthiénya, ezuttal türethetetlen volt. Folyton arról fecsegett, hogy holnap este ő vezeti karonfogvást a pódiumra miss Florenceot, a csalogánydalu koloratúre-énekesnőt. E fölötti elragadtatásban nyakrafőre itta, könyv és víz nélkül az abszintet,

úgy, hogy élfeltájban teljesen kikökönt a megállapodásos előkelő tónusból és társait, kivált Báty Bórt, kellemetlen bizalmaskodással inzultálta:

— Hogy vagy, Buxbaum?

— De hercegem! — próbálta mérsékletre inteni a költő.

Én nem vagyok herceg. Te sem vagy vi-
kom. Te vagy a Buxbaum Dóri, a szeplős kis
Buxbaum Dóri, a ki a gimnáziumban privátá-
kat adtál és abból tengődtél.

Báty Bór talán sértett önérzettel faképnél hagyta volna Csonk Rőtöt, ha egy kétségbeesett és elszánt terve nem lett volna vele. Őt szemelte ki. Bár fanyarul, de mosolygott a vicces inzultusokon. Hajnaltájt hazáig kísérte barátját, a ki Szegh Lóttal lakott egy szobában.

— Van egy csésze teád, hercegem? — kérdezte tőle.

— A te számodra, Dóri, mindég van.

— Akkor fölmegegyek palotádba, egy csésze teára.

— Legyen szerencsém, Dóri.

Itták a teát, hárman, a szegényesen buto-
rozott udvari szobácskában. Aztán elalmosodtak.

— Lusta vagyok hazamenni — szölt Báty Bór — autóm eltörött. Ha megengeditek, itt alszom a diványon.

— Helyes.

Báty Bór azonban nem aludt el. Bár majd-
nem leragadt a szeme, mégis ébrenmaradást erő-
szakolt magára. Csak azt várta, hogy a másik

Égy azt mondotta, ez a cedálás csak szemleges és csak arra való, hogy Müller a hitelezőket könnyebben rákényszeríthesse az egyezésre. Ezenkívül Müller a maga nevére írta Georgievitsné összes butorait, ékszereit, szzal az ürüggyel, hogyha majd a hitelezők árveréssel támasznák meg a vagyont, ő igénypert indíthatson. Ekkor nyomban megígérte, hogy három hónap alatt rendezi az asszony anyagi viszonyait és amíg a rendezés tart, az évjáradéknak három hónapra eső részét ő veszi fel, Georgievitsnének pedig három hónapon keresztül, minden hónapban 200 koronát fizet. Amikor a szerződést aláírta, Müller Albert hirtelen megváltozott. Az évjáradékot felszede, de az asszonynak csak 30, 40, 50 koronát fizetett havonta, a hitelezők követeléseit nem egyenlítette ki és négy év óta buzta-halasztotta az elszámolást, közben 26.000 koronát csalva ki Georgievitsnétől. A múlt hónapban a tőzsdebizományos megtudta feleségének Müllerrel való dolgát, az asszonyt nyomban gondnokság alá helyeztette, Müller Albertet pedig feljelentette a főkapitányságon.

Török Miklós rendőrkapitány megidézte a szélhámos háztulajdonost, aki végtelen rava-szul, körmönfontan védekezett. Kijelentette, hogy ő az egész 26.000 koronát a hitelezők követelésének kiegyenlítésére fordította. Ennek bizonyításául átadott a rendőrkapitánynak hatvan darab nyugtát és váltót, amelyek a kiegyenlítésről szóltak. A rendőrség a nyugtákat és a váltókat átadta Pinterits irászakértőnek, aki a vizsgálatul tegnap készült el és megállapította, hogy mind a hatvan darab nyugta és váltó hamisított. A rendőrség közben megtudta, hogy Müller Albert összes ingatlanait eladni igyekszik és előkészületeket tesz a szökésre. Erre ma a rendőrkapitány detektiveket küldött ki Petneházy-utca 13. számú lakására, ahonnan behozták a szélhámost és kihallgatás után letartóztatták.

TANÜGY.

(—) A tanítók helyzete Ausztriában. Minden osztrák tartomány autonóm joggal bírán, tanítói fizetéseit saját belátása és akaratára szerint állapította meg. Ennek eredménye volt az ausztriai ta-

két költőt hortyogni hallja. Akkor aztán talpra ugrott, sietve öltözött és a sajátja helyett Csonk Rőtnek, a koncerthiánának az ingét kapta föl. Nesztelenül távozott és boldogan, abban a tudatban, hogy a nyakkendőkérdést megoldotta. Csonk Rőtnek az inge, mi tagadás, fehérebb is lehetne. De, aránylag, megfelel a célnak. És holnap, ah holnap, az imádott hölgy akadálytalanul babrálnak a nyakkendővel.

Eddig van.

Azaz, hogy tovább van. Csonk Rőt és a barátja délután ébredtek. Rőt testvér öltözködés közben, hirtelen örömteli üdvölgést hallatott és gyönyör-táncot lejtett.

— Megbolondultál? — kérdezte Szegh Lót.

— Óriási szerencse ért! Most már egészen bizonyos, hogy ma este, a fényesen kivilágított koncert-teremben, én vezetem karonfogvást a pódiumra miss Florenceot.

— ???

— Képzeld, ez a szórakozott Báty Bór! Hamarabb ébredt, és bizonyosan sietett a menyasszonyához, ezért nem bucsuzott tőlünk. Sietségében kicserélte a sajátjával az én ingemet. Nagyszerű! Kint vagyok a vízből. Ez az ing, az övé, melyet itthagytott cserében, megment a zavartól. Már tegnap azon tündöttem, hogy Uristen, mit csináljak. A frakkmellény úgy ki van vágva, mint a fa, mandulástól. És ráadásul czokor nyakkendő kötelező, a mi nem lepez semmit. Báty Bór nem is képzeli, mekkora halálával tartozom neki. Gyere. Siessünk. Miss Florence már epedve vár reám.

nitók fizetésében tartományonként való indokolatlan különbség. A kezdő fizetés 800—1400 korona közt váltakozik. E tarthatatlan állapotot segitendő, a Reichsrathban olyértelmű javaslat nyújtott be, hogy az iskolai törvény 65. § a akként változtassák meg, hogy a tanítók javadalmazása a XI., X. és IX. fzeési osztályu állami tisztviselők fizetésével tételessék egyenlővé. Vajha a magyarországi tanítótság is elérhető már helyzete ilyenén javulását.

Egy nap a zálogházban.

(Fővárosi levél.)

Tegnap az volt a feladatomban, hogy most, a tél küszöbén nézzem végig egy zálogházban azt a siralmas képet, amikor az emberek a szokottnál is nagyobb tömegben megrohanják a keserves pénzforrást, amelyből oly vékonyan és oly nehezen csörgedezik a pénz. Azt az ostromot kellett végignézni, amelyet a házbérgondokban és egyéb inségben fuldoló emberek mindenféle lim-lommal intéztek a zálogházak vaskasszái ellen. Amikor az a sokat megkönyvezett utolsó párna elindult hazulról, hogy néhány nyomorult hatost hozzon, azután az se legyen. És amikor lekerült a jeggyűrű is reszkető ujjakról, hogy azt aki lehuzza az ujjáról, eljegyezze a végső kétségbeeséssel...

Aki tiszta abrosz mellé ül, amikor deket harangoztak és nyugodtan elkezd kanalazni a párolgó levest vagy jó étvágygyal szedegeti le a szárnyas omlós fehér húsát, annak hiába írna le az ember még oly színesen, el sem tudná képzelni, hogy mi van most a zálogházakban...

Amikor egy kétségbeesett, éhes vad tömeg az utolsó reménytől üzve szegényes holmijának végső rongyaival megrohanja a zálogházat, hogy amit már sehonnán se várhat, onnan megszerezze, — olyan kép ez, amelyet se fantáziával, se drámai színekkel megrögzíteni nem lehet és csak úgy kényelmesen hanyat dőlve elgondolni még kevésbé lehet.

Az ember belekerül egy izgatott morajló tömegbe, amely tolakodva, furakodva nyomul előre a „pénztár“ felé. Csupa kidülledt szemek. Éhesen alázatos, szegyenkezve is vad, elszánt tekintetek. Itt nincs rang, osztály, kultúra, megkülönböztetés. Férfiak, nők; félig meztelenek és kiöltözöttek, lármások és szomorúan némák; fésületlen, piszkos emberek és a szegénységükben is tiszta megjelenésűek, egymásra feküdvé, egymáshoz tapadva, egy lihegő lázas embertömeggé olvadva törtetnek a pénz felé... Alig várják, hogy sorra kerüljenek. Liheg, morog, veszekedik, tolong a tömeg. És amint így elnézi az ember ezt az egy szándéku és egy indulatu tömeget, száz fej is csak egy arcnak látszik, amelyen egy és ugyanaz az érzés ül: a pénzvágy. És ezen a százfejű arcon még van valami világos vonás, amíg a pénztárhoz jut. De aztán, amikor az utolsó reményt is fölvaltotta már a becsüs és jóval kevesebbre váltotta föl, mint amennyit vártak, akkor ez a százfejű arc is elsötétül. Mintha egy láthatatlan kéz rakná föl a fekete vonásokat, minden homlok még barázdásabb lesz. Minden tekintet még jobban megtörik. És majdnem minden szemben ott csillog az a fájdalmas rezgés, amelynek csak egy alkalmas pillanat kell, hogy könyeket lökjön ki magából...

A nagyobb zálogházak előtt már reggel hét órakor olyan tolongás van, hogy megállnak a járókelők, mert azt hiszik, hogy valami katasztrófa történt. Csak reggel nyolc órakor nyitják ki a zálogházakat. Addig a fenyegető nagy munkától elkedvetlenedett hivatalnokok elhelyezkednek a rácsok mögött. Nekivetkőznek és most még élcelődve tesznek megjegyzéseket:

— Na, ma meleg napunk lesz!

— Szép kis tánc készül itt!

— Jön a tél!

Még valaki telepedik le a rácsok előtt. A detektív. Valami cók-mók van mellette. Ugy tesz, mintha őt is a gond hozta volna ide. Meghuzódom egy állvány mögött. Innen mindent látni. Odakint viharzik a tömeg. Egyik-

másik már az ajtót is veri. Egyik-másiknak még kedve van az élcelődéshez is. Bekiáltanak:

— Na mi lesz már! A hasukra sűt a nap!

— Egy rekedtes hang ezt ordítja:

— Hamar, amíg meg nem gondolom!

— Kihűl az órája!... Kihűl az iberciha!

— feleli rá valaki.

És mivel még nem tudnak bejönni, egymásközt is viccelnek.

— Na, mamus! — szólítja meg egy iparoslegény a mellette álló anyókat. — Itt a stafiring?!
Nevetnek rajta. Most kinyílik az ajtó és egyszerre elkomolyodik az egész tömeg. Most majd kitudódik, hogy van-e okuk nevetni. Életveszedelmes tolongással törtetnek be az ajtón. Aztán valami pokoli siralmas sorrend következik.

— Legázolja a ruhámat! — panaszkodik egy asszony.

— Minek jön ide! Miért nem marad otthon a szalonjában?!

— Ne lökdösődjön! Ugy sem kap többet!

— veszekedik egy hordár.

És ezalatt a gépiesen dolgozó hivatalnokok hideg közönytvel végzik a munkát. A nagy zsvivajból az egyik hivatalnok érces, de monoton kiáltása hallatszik ki:

— Kilenc ingó három!... Egy pár függő hat!... Két „fiölt“ tíz!... — és hasonló üzleti diktatúmok hallatszanak.

Ami annyit jelent, hogy egy fiatal perkáruhás kis lány kilenc darab ruhácskára három koronát kapott. Egy fülbevalót hat koronára csaptak be. És a „fiölt“-ös ur a zsakettjéért meg egy fehérruháért, amiben valamikor a lawntenisznél udvarolt, mindössze tíz koronát kapott. (Fiölt — férfióltzet.)

Most egyszerre elcsöndesedik a tömeg. Valami nagy tisztelet némitja el a morajukat. Egy ur lép a rácshoz. Fehér holló. Megbámulják. Majd hogy meg nem éljenek. Ez az ember nem „becsap“, hanem „kivált“. Eltűnik. Némán néznek utána. Ötszáz ember után az egyetlen, aki visz és nem hoz. Aztán megy minden tovább a régi rendben. Semmi változatosság. Itt-ott megcsik, hogy valaki sirva fakad a rácsnál. Elutasították. Most egy kipirult, lesütött szemű fiatal asszony kerül sorra. Kikapkol valamit remegő kézzel.

— Gyorsabban kérem! — rivall rá érdesen a becsüs.

A keletgyéjét hozta. És amikor megkapja a pénzt, úgy menekül el a tömegből, mintha vesszőfutásból menekülne. Észre sem veszik.

Egyszerre bejön a hátsó ajtón egy nagy hangu fiatalember.

— Az igazgató urat keresem!

— Nincs itt igazgató! Mi tetszik? — kérdi az egyik hivatalnok.

Aztán halkabban és zavartan dadogja el, valami nyeglye modort megörizve, hogy ő is pénzt akar és a kezén a gyűrűt mutatja. A becsüs rápillant:

— Hamis. Egy krajcárt sem ér!

A fiatal ember gyorsan menni akar. De valaki megmozdul a sarokban és utána szól:

— Szabad kérem!

A detektív volt. A többi a kapu alatt intézik el.

Már régen elharangozták a deket, végére jár a hivatalos óra, de a tömeg nem akar fogyni. Most már a plafonig ér a felhalmozott, odadobott zálogtárgy.

— A többi majd délután! — adja ki a parancsot az egyik hivatalnok.

Erre nagy zajongás felel. Hogyne, hiszen sok ember áll még a rács előtt, aki ebédelni is akart a pénzből. Alig lehetett őket kituszkolni. A tömeg nagy része el sem távozott a zálogház körnévéről, hanem ott táborozott le a kapu alatt. Szomorú tábor, busuló magyarok. Csak a tárogató szava hiányzott a fekete csataképből...

Liptal Imre.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

A hadsereg legjobb lovasai

— Az aradi messzelovagló verseny résztvevői. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Aradnak még nem volt oly sporteseménye, mint a milyen a hétfői messzelovagló verseny lesz. Az érdekesítő lovasmérkőzésben résztvevők nemcsak rendkívül nagy számukkal terelik a figyelmet az aradi sport-nap felé, hanem azért is lesz egyik nevezetes dátuma a fiatal sportág történetének a hétfői nap, mert Aradon ugyszélván a hadsereg legkiválóbb urlovasai, messzelovaglóik ülnek nyeregbe és küzdenek a dicsőségért. Soha még ilyen fényes névsor nem került együvé és mint szakemberek bizonyítják, az aradi verseny startja sok tekintetben fölülmulja a francia és német distanc lovagló-versenyeket. Lovas és ló olyan elsőrendű minőséggel van képviselve, a versenyt olyan realitással készítették, hogy ha lefolyása megfelel annak a nívónak, mely az előjelek után méltán várható, akkor az aradi küzdelemhez fogható nem jegyzett fel a sport története. Három nap óta kora reggeltől szorgalmas tréning folyik a nehézségei miatt is izgató 56 kilométeres pályán és a versenyzők éles szeme már előre is minden erős konkurensben keresik a sikerhez kellő feltételeket. És éppen az a jellemzője az aradi lovas-küzdelemnek, hogy igen nagy a győzelemre jogot tartók száma, úgy hogy a tréningek alkalmával is a pályán már komolynak mondható küzdelem táruel élnek.

A messzelovaglás a lovassportnak ez a modern válfaja, valóságos tudományá emelkedett az utóbbi esztendőben. Ugy annak teóriája, mint pedig gyakorlati szabályai tudományos rendszerbe foglalt ismeretek alapján elfogadott igazságok, melyek teljesen új életet teremtettek a lovaglás terén. Ami még tíz év előtt hihetetlenül hangzott, az ma már valóság, az mindenki által ellenőrizhető és többé meg nem cáfolható igazság. Bebizonyított tény, hogy a lónak elfárasztása, kimerítése nélkül személyvonati sebességgel ma ötször-hatszor nagyobb távolságra jut el a ló, mint ezt ezelőtt tudta. Ennek a nagy változásnak, a lónevelés eme óriási haladásának előharcosai, tudományos megalapítói közül többen az aradi versenyen is a starthoz állanak, hogy itt is bizonyosságot tegyenek életük legnemesebb küzdelmeinek realitásáról.

Kiváló lovasok.

Körülbelül nyolcvan versenyző jelenik meg hétfőn reggel hét órakor az aradi lóversenytér indulási oldalán, hogy a nehéz feladattal megbirkózzék. Valamennyi jónévű sportférfiu, mind ismert lovas. De a diszes névsorból ez alkalommal csak ama versenyzők alakjait állítjuk előtérbe, akik a tereplovalgó versenyek történetében több, fényes diadallal örökítették meg nevüket.

A. sort

Waldbauer Henrikkel,

a honvédség központi lovalgó iskolája tanárának nevével kell kezdeni. A messzelovaglás apostola Waldbauer százados, akinek évek óta kifejtett tudományos agitációja teremtette meg tulajdonképpen Magyarországon ezt a sportot.

Fiatal kora óta a distanc lovaglás kedvelője. Sajnos, ebben az időben ez a sportág a hadsereg lovasságában nem divott. Mindazonáltal kedvteléssel és még nagyobb következetességgel, ugyszélván csupán önmagának szorgalmasan üzte, úgy hogy midőn 1908-ban a soproni tiszti lovasegyesület a juniusi lovaglásokat ki-

írta, ebbeli passzióját szívvel és lélekkel a nyilvánosság előtt is követhette. Első ízben mindjárt egy 174 kilométeres lovaglást hajtott végre 19 óra alatt. Két lovával a budapest-bécsi versenyen vett részt és ott a 6. és 9. díjat nyerte. A budapest-bécsi messzelovagló versenyen és azt megelőző training-lovaglásokon nyert tapasztalatait egy könyvben örökítette meg kapitány-társával, Sárossy Lászlóval egyetemben. — „Messze lovaglás“ a könyv címe, amelyben a messzelovaglás összes előkészítő teendőit, szabályait és törvényeit rendszeres kidolgozásban tanulmány tárgyává tette, a messzelovaglás történeét, katonai- és erkölcsi jelentőségét, nevelő erejét kifejtette és szerző társával egyetemben a hazai lótenyésztésre való befolyását részletesen tárgyalta. E munkájában szigorúan, de objektíve megbíráltta a budapest-bécsi verseny tanulságait és rendezésének lényegét, főképpen pedig kész munkaprogramot adott ezen sportágnak Magyarországon magyar nemzeti — katonai sport intézményre való fejlesztésére. Ismertette ezen műben a modern distanc lovaglás eivelt: súlykiegyenlítést, vágatást; hőmérséklet, légzés, érverés mérését, cukorvetést. A munka megelzte úgy a német, mint a francia szakirodalmat, mert alapvető és úttörő a messze lovaglás elmélete és technikája terén, külföldi bírálók nyilatkozata szerint is.

A budapesti 1909. évi és az 1910. évi csáktornyai őrpáncs tiszti lovagláson szép sikerrel vett részt és az aradi versenyen is indul, melynek irodalmilag is lelkes propagálója. Egyetlen magyar szakíró, akinek színes, eleven tollal megírt cikkeit a főváros legelőkelőbb lapjai szívesen látják. Különösen hadtörténeti lovas események rajzaival tűnt fel, melyet egy-egy nagyobb lovas ütközet vagy roham évfordulója alkalmából tesz közzé.

Nem kevésbbé fényes nevű résztvevője a kiváló sport eseménynek

Guzman Miksa

a miskolczi lovas tüzerűteg-osztály századosa, a nagy tudású urlovas. Saját tenyésztésű lovain úgy sik versenyen, mint akadályversenyen nagy sikereket ért már el. Rendkívül finom számítású distanc lovas. Matezist tud csinálni a ló fizikai, fiziologiai, erői a terep alakulása, tulajnem, a lovas tudása és a ló teljesítőképessége, származása egybevetéséből. A kalkuláció nagymestere. A hétfői verseny teljesítő képességének lehetőségét teoretice következőkép állapította meg: aki két óra alatt belovagolja a terepet, az feltétlenül győztese lesz a versenynek, hozzátevén, hogy valószínűnek tartja a két óra tíz perces rekordot. Waldbauer véleménye az, hogy aki két óra 30 perc alatt lovagolja be, az az első tíz helyezett között lesz.

A csáktornyai páncsörtiszi lovaglásnál 6 volt a nap hőse és erkölcsi győztese, ki 1 óra 49 perc és 17 másodperces rekordjával határozottan a legérdemesebb és abszoluts véve a leghozzáférhetlenebb eredményt érte el. Nem javította ugyan meg Folis főhadnagy tavalyi 1 óra 46 perces rekordját, de teljes értékű lovaglásával a legkiválóbb lovaseljesítesek egyikét produkálta. Oránként 27.4 kilométer átlagos sebességgel futotta meg a pályát, a mi kilométerenkint 2 perc 11 másodperces gyorsaságnak felel meg.

Az aradi versenyen két lovával vesz részt.

Most az aradi versenyeken pályázik a századik tiszteletdíjra a hadsereg egyik legkitűnőbb lovasa

Lubinszky János gróf

a 6. honvédhuszárezred alezredese, 6 az iskola-lovaglás nagymestere, a monarchia egyik legnagyobb díjugratója, több mint 97 díjlovalgó verseny

nyertese. Jelenleg pályázik a két utolsó díjra.

A csáktornyai és aradi versennyel pályázik a 99. tiszteletdíjra. A századik díj nyeresét különös alkalomra tartja fenn és ha megnyerte, az ezentul nyerendő díjakat az illető versenyen résztvevő bajtársának fogja átengedni.

Nemcsak saját személyére fejt ki munkáságot a nemes lovas sportágakban, a díjlovas, díjugratás és distanc lovaglás terén, hanem főképpen erkölcsileg hat alantására ezen lovas foglalkozások baható és szorgalmas művelésére, amelynek előmozdítása érdekében még az anyagi áldozatok hozatalára is szívesen elszánja magát.

A csáktornyai verseny szenzációja

Womacka Leonidasz

uh'ános főhadnagy rekord lovaglása volt és aki az aradi versenyen is ugyanezen lóval vesz részt.

Womacka főhadnagy az 50 kilométert 1 óra 39 p. és 18 mp. alatt tette meg, vagyis óránként 30.2 kilométer átlagos sebességet ért el, mi kilométerenkint 1 perc és 58 másodperc gyorsaságot jelent. Ez a hihetetlennek látszó rekord — mondotta egy kiváló szaktekintély tudósítónknak — azonban nem számít mint abszoluts lovaseljesítés, mert a főhadnagy Murakirálynál a leeresztett scrompó miatt (épp egy hosszú tehervonat vasztegelt a pályán) megállni és 22 percig várakozni volt kénytelen, ez az idő pedig az összes lovaglásidőbe a részletes határozatok szerint nem számított be. Lova így az eddig megfutott 30 kilométeres ut fáradalmait teljesen kipihenhetette (a lovas a lóról leszállt és lovának hevederét megeresztette és mikor a vasuti átjáró szabad lett, friss erővel könnyedén végig galoppozhatta a még hátralévő husz kilométert.) Ez az időbeli eredmény tehát a teljesítőképesség megállapítására éppenséggel nem alkalmas és a ló kitartó gyorsaságát és kilométerekre szóló nagyobb futóképességét tekintve, abszoluts értelemben nem bizonyít semmit. Méltányolnunk kell ugyan a feltűnő teljesítés jelentős voltát, de mint a páncsörtiszi lovaglás legkiválóbb eredményét még viszonylagosan sem ismerhetjük el.

Igen érdekes jelenség lesz a versenyzők közt

Hohenbühel Ferenc báró

nyugalmazott dragonyos ezredes.

E'szánt, merész lovas dacára hogy idős ember. A csáktornyai lovaglásnál realis munkájával 9. helyre jutott, ami annál elismerésre méltóbb, mivel az ötven évet jóval meghaladó koránál fogva ilyen lovaglást nem is várnak lovas embertől. Részt vesz lovas erélyénél fogva az aradi versenyen és nem csekély reménnyel.

Itt van a vívó és lovas sportnak egyaránt kitűnősége

Filotás Ferenc

9. honvédhuszárezredbeli százados. A zsuki versenypályának egyik legnépszerűbb alakja, a hol legutóbb két lovával akadályversenyt nyert. A messze lovaglás sportjával már 1908. óta foglalkozik igen szép sikerrel. A soproni tiszti lovas egyesület junu i distanclovaslásán díjat nyert. Tíz év óta minden akadályversenyt szolgálati lóval nyert meg.

Nem először ül nyeregbe messze lovalgó versenyeken

Folis Jenő

a budapesti 10. honvédhuszárezred főhadnagya a jeles urlovas, aki az alagi pályán is aratott bahérokat. Az egész lovas világ nagy reményeket fűzött Folisnak a budapest-bécsi messzelovagló versenyen történt szerepléséhez. Ez volt az első nagyobb távolságu küzdelem Magyarországon, amelyre a hadsereg legjobbjai neveztek be.

Foliban nem is csalódiak hívei. Nemcsak értekes, hanem érdekes is volt győzelme. Kétszáz harminc ki ométeres pályának az utolsó részén a kétszázhuszonharmadik kilométértől kezdve, tehát hét kilométeren át a legizgatóbb látványt nyújtotta Folisnak küzdelme Vargha főhadnaggyal. Heveder heveder mellett lovagoltak, minden tudásuk és erejük megfeszítésével az utnak ezt a legnehezebb részét és Folis, mint a szenzációs küzdelemnek győztese a verseny II-dik díját vitte el. Pedig a finis előtt már majdnem megegyeztek abban, hogy megosztják a II. és III. díjat, de Folis az utolsó negyedórán elhatározta magát, hogy kilovagolja a versenyt „Kantár” nevű lovával érte el ezt a diadalt és ugyanezen a lovon indul Aradon is.

A budapesti parancsörtszti lovaglásnál az első díjjal tüntették ki ezért a rekordért, mellyel bámulatba ejtette a lovas világot. Az ötven kilométeres pályát, melyen huszonkét akadály volt, egy óra és 46 perc alatt lovagolta be.

Félelmetes konkurensei az említett versenyzőknek Magyarország két legszimpatikusabb urlovasa, a két elváhatatlan sampion küzdő

Sibrik Sándor és Baich Péter báró, akik egyforma lovas-sportágban öregbítették a magyar huszár dicsőségét. Mindkettő kiváló művelője a galopp, sik és akadály versenyeknek. De nemcsak a többi versenyzőknek, hanem egymásnak is félelmetes ellenfelei. Laddig a siker nem állította szembe egymással a két diadalmas urlovast. Az idén azonban mindkettő a galopp versenypályán csaknem ugyanazon számú győzelmet aratta úgy, hogy kétségesé vált vajjon köztük közül ki lesz az idei verseny-évad sampionja. Baich báró a zsuki versenyen sajnos a karját törte és így Sibriknek szabaddá vált a pálya és könnyebbé tette neki a sors a sampion dicsőség elnyerését.

Az aradiak jó ismerőse

Wodianer Béla,

az aradi huszárezred hadnagya, aki az aradi turfon is minden futtatás alkalmával nyeregbe ül. Egyike a legsneidigebb lovasoknak, akinek győzelmei mindig reálisak. Talán maga sem tudja, hányszor aratott babért, mert ő az a lovas, akinek annyi kitüntetése van, hogy ha még száz esztendeig él, akkor sem él annyi évet, ahány díjat nyert. Le legnagyobb dicsőségét a budapest-bécsi messze lovagló versenyen aratta. Az első díjat hozta haza Adamsapfel nevű lovával. A kétszázharminc kilométeres utat tizenhat óra és harminnégy perc alatt tette meg.

VÁROS ÉS MEGYE.

Az autobusz sofförök fizetése. A városi autobusz vállalat sofförjei azzal a kéréssel fordultak a városhoz, hogy emelje fel a fizetésüket, de különösen, hogy mérsékelt emeléssel rendezze a kilométer-pénz kérdését. A tanács a sofförök kérelmét a törvényhatóságához fogja beterjesztetni.

A Károlyi Gyula-híd lámpatartói. Jankó Gyula a fa- és fémipari szakiskola művész tanára elkészítette a Károlyi Gyula-hídnál felállítandó lámpatartók tervrajzát és ezeket ma mutatta be Lajos Rezső gazdasági tanácsnok a városi tanács tagjainak. A gyönyörű rajzok nagy tetszésben részesültek és a kivitelre is alkalmasnak találtattak. Ezért a tanács megbísta a fa- és fémipari szakiskolát, hogy a kandalabereket készítse el.

KULISSZATITKOK.

(Tűzveszélyes. — Vass, a takarékos. — Az előleg.)

Kulcsár Lajos, a korpulens testalkatu rendező nagy buzgalommal szeret újabb és újabb rendezési és scenikai trükköket feltalálni. Ilyenkor nagy öröme telik abban, ha kollegáinak a legapróbb részletekig elmagyarázza az általa kiesztelt újabb ügyeskedést. Így a „Masamód” című vígjátékban is általános feltűnést keltett egy papírból készült háttér függöny, mely a kivi lágitott Pestet ábrázolja Budáról nézve. Lajos mester a darab kezdete előtt nagy buzgalommal tartott előadást a szereplőknek és az említett függöny csalafintaságait leplezte le hallgatóságára előtt.

— Látjátok, ez a függöny messziről úgy néz ki, mintha a legmasszívabb impregnált vászonból volna, pedig csak papírból csináltam. Hehehe!

Az általános tetszés és derűtség közepette nem vették észre, hogy egy tűzoltó a háttérben hirtelen eltávozott a fenékajtón. Azonban a társaság nagy meglepetésére csakhamar megjelent a tűzoltó-főparancsnok egész vezérkarával és a direktort a szinpadra hívatta sürgősen; közölte vele, hogy az előadás megkezdését a jelzett függöny tűzveszélyességére való tekintettel nem engedélyezheti, amíg a függönnyt el nem távolítják.

Kulcsár mester térdén állva könyörgött, hogy remekművét ne dobják a feledés homályába, míg a parancsnok végre megkönyörült rajta és annak használatát engedélyezte.

Ezt azonban a tűzoltó főparancsnok, a Péter király szakállu Sztankovics Milos csak nehezen engedte meg. Kulcsár nagy hévvel beszélt neki:

— De főparancsnok ur, hiszen van itt a szinpadon más tűzveszélyes dolog is, nemcsak ez a függöny.

— Van? Mi az? — mondta a parancsnok zordonan.

— Ha azt elkoboznák, be lehetne csukni az egész színházat, — szölt Kulcsár.

— Hát csak kivele azzal az tűzveszélyes izével, Hol van?

— Itt van ni. — mondta a ravasz Kulcsár és Dióssy Nusira mutatott. — Ó lángra gyújtja az egész színházat.

Uteát fölverő hahota volt ma délután a Fehér Kereszt kávéház színész-asztalánál. A vidám fiúk ugyanis megtréfálták Vass Jenót, a szintársulat legspórolósabb tagját. „A kis Vass”, ahogyan színész körökben, hívják ugyanis nagy kordában tartja a felesége önagsága, aki gondosan őrködik afölött, hogy Jenó a kávéházban ne költhessen többet negyven fillérről. Van ugyan a zsebében állandóan legalább két korona, de amit elköltött, arról pontosan be kell számolni otthon. Ha egy fillérről is nem tud elszámolni, akkor a házi fenyték legszigorubb szabályait alkalmazza önagsága.

Vass Jenó, mint jó és engedelmes férj, nem is szokott többet költeni uzsonnára mint legfeljebb negyven fillért. Vajaskenyeret rendel, amelyet — tekintettel a vajhamisító ipar fejlettségére — 24 fillérért adnak minden kávéházban. A szófogadó színesférj az idők folyamán megunt a vajaskenyér

egyhanguságát és pénteken merész tette határozta el magát. Amikor leült, Beregi Sándor, mint jól nevelt szerelmes színész, éppen angol flegmával kiáltotta oda a pincérnek:

— Pohár angolkeserűt. Ugy is olyan gyalázatosan émelygős ez az élet.

Vassnak fölcillant a szeme.

— Sándor, mond, jó az az izé . . . az a zalog keserű. Én még olyant nem ittam.

— Kitűnő, mondta Beregi és lehörpintette a gyűszynyi üveg tartalmát.

— Kérek én is egygyel. — szölt bátorlalanul Vass.

— Még egygyel hozzon, — kiáltott a szerelmes színész.

Közben Vass is kiitta az angolok nemzeti keserűjét.

— Ez kitűnő, — szölt Vass. — Kérek még egy pohárral.

Vass szeme csillogott a pálinkától. Ezt az időt Beregi alkalmasnak találta arra, hogy a spórolós fiut megtréfálja. Titokban odaszölt a főpincérnek:

— Az angol keserűből mindegy poharat 40 krajcárért számíton nekem is, Vassnak is. A különbözetet majd holnap visszaadja.

Amikor fizetésre került a sor, a tréfába beavatott főpincér a különben tizenöt krajcáros pohárért negyven, a kettőért 80 krajcárt számított Vassnak. A takarékos ember eleinte hallani se akart róla.

— Az nem lehet, — mondta — az lehetetlen.

Azonban mégis kidrukkolta a nyolcvan krajcárt. Már az asztalnál is, de hazafelé mentében is; sápadtan folyton ezt hajfogatta:

— Hogy fogok én elszámolni a feleségemnek?

Ma, szombatn délután természetesen megjelent a kávéházban az egész társaság. Vass krétafehér arccal, szomoruan rendelte meg a szokásos vajaskenyeret. Amikor fizetett, a főpincér azt mondta:

— Kérem, tessék eltenni azt a husz krajcárt. Még én adok a művész urnak vissza harminc krajcárt.

— Hogyan?

— Mert a tegnapi két angolkeserű csak harminc krajcár. Tegnap csak tréfáltam. Tessék a pénze vissza.

A kartársak kórusban nevettek, harsogtak. Vass arca is fölvidult, de aztán újból elkomorodott, s amikor a pénzt eltette, haragosan mormogta:

— Hát akkor miért kaptam én tegnap pofonokat otthon?

Egyik kollégánk már régen átadta drámáját Szendrey Mihály igazgatónak. A darab ott hevert az íróasztal fiókjában és az igazgató folyton hitgette a szerzőt, hogy előadja.

— Nem hiszem én, ha ilyen sokáig heverteti, hogy előadja, — mondta neki busan a szerző.

— De előadatom. Hogy higgyen a szavamnak, hát még előleget is adok a drámájára, — felelte Szendrey és átadott a szerzőnek száz koronát.

Vagy két hónap mulva ismét megkérdezte a szerző Szendreytől:

— Dirikém, mi lesz a darabbal?

— Hozzuk, hozzuk.

— De én nem engedem. Ez még se járja. Ha eddig nem adta elő, most már nem kell. Adja vissza a darabomat. Holnap fölmegegyek érte.

— De barátom, ne beszéljen a világba; adjam vissza a darabot? Hát mi lesz az előleggel?

A szerző olyan arccal, mint aki áldozatoktól se riad vissza, sord hangon felelte:

— Nem bánom, inkább vesszen el az előleg.

Crippent halálra ítélték.

— A feleséggyilkos orvos bűnhődése. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 22

A szenzációs Crippen-ügy, amely hónapok óta az egész világ érdeklődését ébren tartja, ma befejezést nyert. Az esküdtek bűnösnek mondták ki Crippen drt. a hitvesgyilkosság bűntettében, mire a bíróság kötél általi halálra ítélte.

A főtárgyalás utolsó napjáról *Londonból* ezt jelentik:

Óriási érdeklődés mellett fejeződött be ma délután a Crippen ügy tárgyalása. Kora reggeltől az ítélet kikiáltásáig nagy embertömeg tolongott a tárgyaló teremben, sőt a törvényszék előtti utcákon is, mert már tegnap híre futott, hogy ma ítélehozatalra kerül a sor.

A mai tárgyaláson először az ügyész terjesztette elő vádját. Egy órási beszédben mutatott rá azokra a bizonyítékokra, amelyek a fogorvos bűnösségét kétségtelenné teszik.

Majd az elnök két óráig tartó rezüméjében magyarázta az esküdteknek, hogy mik azok az okok, amelyek alapján a bűnöség kimondható. Különösen figyelmeztette az esküdteket, hogy *ha nincsenek meggyőződve arról, hogy a Crippen pincéjében talált hulla az orvos felesége, úgy semmiesetre se mondják ki a bűnösséget, mert Crippen nem egyszerű gyilkossággal, hanem hitvesgyilkossággal van vádolva.*

Az esküdtek délután három órakor vonultak vissza tanácskozássra és míg egy fél óra múlva már vissza is tértek a tárgyaló terembe. A hallgatóság visszafojtott lélekzettel várta a tanácskozás eredményét. Az esküdtek Crippen drt egyhangú határozattal bűnösnek mondták ki a hitvesgyilkosság bűntettében, mert megállapították, hogy a pincéjében felesége holttestét rejtgette a hitvesét ő ölte meg. Ezzel Crippen sorsa el volt döntve.

A verdit kihirdetésekor a tárgyaló teremben mindenki megborzadt, mert mindenki ismerte annak következményeit. Csak maga a vádlott őrizte meg teljes nyugalmát. Mikor az elnök megkérdezte, hogy van-e valami mondanivalója, halkán így szólt:

— *Ismételten kijelentem, hogy teljesen ártatlan vagyok.*

Ezután a bíróság ítélehozatalra vonult vissza és néhány perc múlva az elnök az angol bíróságoknál szokásos ünnepélyes formások kíséretében kihirdette az ítéletet.

E szerint az esküdtszék Crippen drt. kötél általi halálra ítélte és pedig abban a borzalmas angol formában, hogy „az elítéltet nyakánál fogva felakasztják és addig lóg a kötélre, amíg csak meg nem hal.”

Az indoklásban az elnök előadta, hogy azért kellett Crippent halálra ítélni, mert olyan bizonyítékok merültek fel, amelyek normális embernél feltétlenül megállapítják a bűnösséget.

Az ítélet kihirdetése után az elnök Crippenhez fordult:

— Ne adja magát hiu raményekre, mert borzasztó büne következményét nem fogja eikérvüli.

Az ítélet a hallgatóság körében nagy meglepetést keltett. Tekintettel arra, hogy Crippen a tárgyalás alatt kitért minden olyan válasz elől, ami rá nézve terhe ő lett volna, még a jogászakörökben is enyhébb ítélet mellett vélekedtek. Nem hitték ugyanis, hogy az esküdtek egyhangúlag mondják ki bűnösnek, ami okvetlenül szükséges a halálos ítélethez.

Crippent *fel fogják akasztani*, mert Angliában a kegyelmezést csak a legkritikább esetben alkalmazzák, s nála kegyelmi okok nincsenek.

Az esküdteknek, akik a tárgyalásokon óriási munkát végeztek, az elnök tíz esztendőre mentesítést adott az esküdti kötezettség alól.

Crippen büntérsa, Miss Le Neve elleni bűnpár tárgyalását a bíróság kedden kezdi meg.

Az elázott turf.

— Képek az aradi lóversenyről. —

A mácsai akadályverseny után egy letrött férfi ballagott az autobus felé. Nagyon el lehetett merülve gondolataiba, ez azonban nem akadályozta meg, hogy egy pocsolába is bele ne merüljön. A szomszédja tréfásan

figyelmeztette:

— Vigyázzon Pechvogel ur, mert belelép a vízbe!

Az eikeseredett lószakértő savanyu arcot vágott:

— Belelépek a vízbe? Maga téved barátom. Benne vagyok én a vízben már régen. Amióta az első tétet elvesztettem *Wrangleren*.

És bus, fásult közömbösséggel haladt a pocsolókon át a zöldhasú autobusok felé.

Az eikeseredett arcú urnak igaza volt. Benne volt ő a vízben, de benne voltunk mindnyájan. Én, te, ő, mi, ti, ök, lóverseny hiéna és laikus, tipster, lovasfiu, istálló titkok ismerője, a „Van egy biztos tippem, mert a sógorom unokaöccsae együtt utazott egy nővel, aki *Csumpura* istállófiu nagynénjének a testvére” ur, a ló gazdája, szóval mindenki, aki ma kint volt a gyepnek csufolt sárdarabon, amely úgy lyulott és úgy ragadt, hogy az istállófiuk bicsekkel állottak oda és úgy kaparták ki a sár alól az emberi és állati ábrázatokat.

Azt mondtuk, hogy mindenki rajtavesztett, aki ma az égi intő jel dacára is megkockáztatta a télikabát vagy szmoking kiváltására rendelt összeget. Noé ideje óta nem vitt végbe a víz ekkora pusztítást. Nem csoda, hogy az egyik szép asszony, a harmadik futam után energikusan jelentette ki:

— Főhadnagy ur, magával többé nem játszom. Maga pontosan azokat a lovakat jelöli ki, amelyek legutolsónak jönnek be.

A főhadnagy melegegődni próbált:

— Nézze, nagyságos asszonyom, én igazán nem tehetek róla. A papirforma... Ennek a lónak az apja *William Rufus*, az anyja pedig *Matchbox*. Három éves telivér.

— Tőlem lehet telivér is, — békéltlenkedett a szép asszony — a fő az, hogy bejőjön. A maga tippjein elvesztettem a jövő havi konyhapénzemet.

A főhadnagy megsemmisülten tünt el a mászó felé, hogy új tipp után fürkészen, a szép asszony pedig *Folis* főhadnagyot fogta el:

— Édes főhadnagy ur, ki lesz az első a következő futamban?

— A következőben? Alighanem én, — vélte a főhadnagy mosolyogva.

— Nem lehet az, mondta a szép asszony. — Maga már két versenyt megnyert ma. Minden futamban nem lehet az első. Azt a lovat fogom megfogadni, amelyiken *Sibrik* ül.

Ugy is történt. A szép asszony *Sibrikre* fogadott és — *Folis* jött be ismét elsőnek. Őt verseny közül hármát nyert meg ma.

Apropos: szép asszony. Ha néhány szép nő arc nem mosolygott volna le a tribünről, bizony

kétségbe kellett volna esni azon az unalmas, egyhangu szürkeségen, amely ráfeküdt a versenyterre, mialatt az eső hol esendesen csepergett, hol pedig nagy csöppekben bugyborékolott:

— Plitty, plitty, plitty, plitty.

Mondom, a vesztéssel párosult pocsek idő könnyen végzetes lépésre ragadott volna egynehány subtilis lelkületű férfit, ha vigasztalást nem lett volna abban a látványban, amelyet a tribün elfoglaló hölgyek nyújtottak. Ezek közül a következőket sikerült feljegyeznünk:

Vásárhelyi Lászlóné, lovag Woreffaa Tivadarné, Fábry Sándorné, Laczay Endréné, Kintzig Jánosné, báró Duka Györgyné, özv. Hofbauer Sándorné, Mokry Jenőné, Szathmáry Király Jánosné, Persa Péterné, Pókay Dezsóné, Damaszkín Ilona, Vásárhelyi Lili, báró Baich Médi, Woreffaa Helén, Hofbauer Elma, Monti Márta és Lala, Sármezey Irma, Csernovits Mimi, Kovachich Magda, Persa nővérek, Kövér Margit, báró Dittfurth nővérek, Jánossy Böske, Brunhuber nővérek.

A nagy szürkeségben tényleg egyedül csak a tribün viritott. A terep lovaglásra megérkezett ulanus- és dragonyostisztek élénkszinű uniformisai, a tüzerek vörös parolija és az aransnyújtásos huszárdolmányok egy pillanatra a bécsi lóverseny képzeletét keltették fel. Bizony, ez a tribün megérdemelt volna egy kis napsugarat.

És megérdemelt volna egy kis jóidőt az egész verseny, amely a rendestől elütött méreteiben és a mezőnyök népségében. Míg tavaly és tavalyelőtt két-három paripa állott a starthoz, most majd minden versenyben öt-hat ló futott a díjért, kivéve a hadseregi gátversenyt, ahol a hat ló közül csak öt futotta be a pályát, a hatodik azonban, *Geldern* Oszkár huszárszázados „Aranyos” nevű lova nem a saját lábán hagyta el a versenypályát. A nemes paripa a harmadik gátnál elcsuszott és *mindkét első lábát eltörte*. Geldern lebukott, de nyomban felkelt, semmi baja nem történt, a lovat azonban agyon kellett löni. Igen, de állatorvos nem volt kéznél. Mit csináljanak? A paripa keservesen szűkölt. Egy rendőrnemester rálőtt a pisztolyával, de nem találta jól. Végül is Browning-revolverrel lőtték agyon a szerencsétlen véget ért „Aranyos”-t.

A mácsai akadályverseny próbafutásánál is történt egy kis incidens. Itt *Wodianer* bárót vettette le a lova, de komolyabb baja egyiknek sem történt és a hadnagy be is hozta jó másodikkal.

Ezek azonban inkább komoly jellegű dolgok voltak, az emberek pedig nevetni szerettek volna. Ez azonban nehezen ment. Némi derüt keltett, hogy a második futam után egy kis fiu ezzel a kérdéssel fordult az apjához:

— Mondd papa, itt négerék is lovagolnak?

A négeréről kiderült, hogy *Orsich* grófnak hívják, az arca azonban anyira tele volt fecskendevé sárral, hogy bátran beillett volna szerecsen törzsfőnöknek. A másik derűs epizód pedig egy kutya részvétele volt, amely a mácsai akadályversenyben vagy háromszáz métert együtt futott a lovakkal, az első akadálnál azonban elszégyelte magát és visszafordult.

Négy óra után ért véget az első versenynap, amely az outsiders jegyében folyt le. A pálya lassanként megüszult, egyedül egy férfiú ödöngött komoran és sötéten a totalizátor körül.

— Mit keres itt kedves barátom, szólottam hozzá:

Az idegen megörvén felelt:

— A városi bundámat keresem, uram. A városi bundámat. Három év óta gyűjtök és azt hittem, tétre meg lesz a bunda. És mi történik? Egy délután elvesztettem a bundát. Csak a béisése maradt meg. Be fogom perelni Neumanns bárót. Háromszor tettem rá, mindig má odiknak jött be.

Ürs.

A tisztek magyar tudása.

— Hofmann Hugó nyilatkozata a delegációban. —

Távirati tudósítás.

Arad, október 22.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság — mint Bécsből jelentik — délután három órakor folytatta tanácskozását. A hadsereg tisztjeinek magyar nyelvtudását illetőleg a hadügyminiszter érdekes és megnyugtató kijelentéseket tett, amelyekből kiviláglik, hogy Bécsben is kezdik felismerni a magyar nyelv tudásának fontosságát.

Apponyi Albert gróf volt az első felzáró, aki azt hangsúlyozta, hogy a tisztek magyar nyelvtudását illetőleg apróbb javításokkal nem fogunk célt érni. 2600 osztrák honosági tiszt van a magyar garnizonokban elhelyezve, akik ugyancsak semmit se tudnak magyarul. Tudja, hogy a hadvezetőség optima fide dolgozik, hogy segítsen a dolgón, de ez nem elég az eredmény elérésére. 4462 magyar honosági tiszt közül csak 2747 bírja tökéletesen a magyar nyelvet. Kell, hogy ez a körülmény gondolkodáshoz ejtse az embert az illető tisztek nemzeti érdeklődésére nézve. A Magyarországon levő katonai nevelés és képzőintézetekre vonatkozólag kívánatos volna, hogy a tanárok magyar honosságuk legyenek.

Laszkár Gyula kéri a hadügyminisztert, intézkedjék aziránt, hogy a vezérkari tisztek megtanuljanak magyarul.

Bakonyi Samu azt óhajtja megállapítani, hogy Magyarország a kvótásterü arányon kívül legalább 100% kal járul a hadügyi terhekhez. Hogy a tisztek magyarul nem tudnak, annak oka szerinte az, hogy azokat a tantárgyakat, amelyek alkalmasak lennének a magyar nyelv elsajátítására, nem tanítják magyarul: így a történelmet és a természetrajzot.

Solyomossy Ödön báró azt állapítja meg, hogy a vezérkari tisztekre nagyon előnyös a magyar nyelv tudása, mert nagy időmegtakarítást jelent. Most ha valamely magyar jelentést kap kézhez, előbb le kell fordíttatnia németre, hogy megérthess.

Hofmann Hugó altábornagy reflektál ezután az elhangzott felszólalásokra. Kijelenti, hogy a hadügyi vezetőség már 1904-ben tett lépéseket aziránt, hogy a tisztek a magyar nyelvet precízebben elsajátítsák, tekintettel arra azonban, hogy az akadémiában 10 évig vannak, csak 1914-ben lesz észravezhető az eredmény. Az Ausztriában levő katonai intézetekben a magyar nyelvet úgy tanítják, mint a többi nemzetiségek nyelvét. Azt, hogy a kultuszminiszterium kiküldöttjei a vizsgákon jelen legyenek, nem lehet kívánni, mert az bizalmatlanságot jelent a hadügyi kormányval szemben, mintha ez nem akarja feladatának megfelelni. A vezérkarba osztott tiszteket illetőleg kívánatos, hogy valamennyi tudjon magyarul, ez azonban nem egykönnyen vihető keresztül, mert hiszen már is támadták a hadügyi vezetőséget amiatt, hogy a hadiskolák hallgatóit túlhalmozzák tananyaggal és e miatt a tisztek betegek lesznek. Ami azt illeti, hogy azok se tudnak magyarul akik magyarokként vannak feltüntetve, ez tévedés. Magyar tiszteket azért helyeznek az osztrák garnizonokba, mert sok magyar önkéntes osztrák városokban teljesíti katonai szolgálatait és ezek kedvéért történik az áthelyezés. Kívánatos, hogy magyarok szolgáljanak a parancsnokságoknál, hogy így betekintést nyerjenek a belső vezetésbe. Ami azt illeti, hogy a magyarországi katonai intézetekben alkalmazott tanárok nem magyar állampolgárok, ez nem felel meg a tényeknek; mindössze két ilyen tanár van, de ezek is tökéletesen beszélik a magyar nyelvet.

Apponyi honorálni kívánja a hadügyi vezetőség részéről mutatkozó jóindulatot, ezért kijelenti, hogy hajlandó indítványát visszavonni, ha a jelentésbe felvételük a közös had-

ügyminiszternek az a kijelentése, hogy hajlandó magáévá tenni azt a kívánalmat, hogy a tisztek magyarul is tudjanak.

Schönaich hadügyminiszter úgy véli, hogy Hofmann altábornagy fejtegetéseiből látható, hogy a hadvezetőség a legragyobb súlyt helyezi arra, hogy a magyar nyelv tudása körül a jól megértett szükségletek kielégítenek. Érthetőnek tartja, hogy a delegáció a számokban kifejezett eredményeket nem találja tudatos kedvezőknek, de meg van győződve, hogyha a megkezdett utca tovább munkálkodik, elérhető a cél a magyar nyelv ismeretének kiterjesztésére.

A hadügyminiszter választát a bizottság tudomásul vette.

Ezután még a katonai büntető pararendtartás reformjáról és a csapatok elhelyezéséről folytatott tanácskozásokat és a hadügyminiszter megnyugtató válasza után hétfőre halasztották az albizottság tárgyalásának folytatását.

SPORT.

A vasárnapi löversenyek.

— A nevezések sorrendje. — A tippek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22

Holnap, vasárnap délután egy órakor újabb verseny lesz, amelyre a következő nevezések történtek:

I. Kurtiesi díj. Sikverseny. 1300 korona. Adja a földmivelésügyi m. kir. miniszter. Ebből 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Táv. kb. 3200 méter. Urlovasok: 1. Neimans R. báró, 36 stp k „P. S.” ap. Piety a. Querida fehér, kék ujj, vörös szalag és sapka. 2. Kintzig János 36 sk (fv) Szötykelánya ezüstszerű, vörös ujjak és sapka. 3. Korbuly László hdgy 46 pk Páfrány ap Royal Lancer a. Problème II. lila sötétkék ujjak és sapka. 4. Ugyanaz 36 pm Piros király ap Phil a. Iselde ugyanaz. 5. Ugyanaz 36 sk Carmina ap. Piety a. Carmen ugyanaz. 6. Baich Péter báró hdgy. 36 pk Vengeance ap William Rufus a. Vonitza sárga, piros szegély, sárga sapka. 7. Ugyanaz 36 pk Pampuska ap. Raeburn a. Pletyka II. ugyanaz. 8. Bartos Elemér 36 pk Dash ap. Duke of Westminster a. Asterisk szürke, kék szegély és sapka. 9. Baich Iván báró 36 stpk Mókus ap. Duncan a. Moderne szalmasárga, vil. kék gomb és sapka ar. r. jttal. 10. Pókay Dező hdgy 36 sm Büszke ap. Raeburn a. Barbara kék, vörös-sötétkék szalag, feh. sap. 11. Czárán Zoltánné urnó 86 sm Wrangler ap Pardon a. Lady Wrangler tarka kockázott, vörös ujjak és sapka. 12. Issekutz Gyula hdgy 36 pk Ena ap Tepromene a. Edina fehér, kék szalag, viola sapka.

Tip. Baich báró istálló. — Szötykelánya.

II. Hadseregi akadályverseny. 1200 korona. Adja az „Aradi Versenyegylet.” Ebből 1000 korona a győztesnek, 200 korona a másodiknak. Táv. kb. 4000 m. A csász. és kir. közös hadsereg és mindkét honvédség tényleges szolgálatban álló tisztjei és zászlósi tulajdonában levő és tényleges szolgálatban álló tisztek, illetve zászlósok által lovasgolóndó oly 46 és id. belföldi lovak számára, amelyek 1910-ben 1300 korona értékű akadályversenyt nem nyertek. 1. Baselli-Süssenberg Gyula báró száz. (15 dr.) id sk (fv) Balamutka vörös-fehér-vörös. 2. Spiegel Ferenc gróf hdgy (6. dr.) 56 pk La beaute ap. Mindig a. La Symbuque vörös-fehér. 3. Baich Péter báró hdgy (7. h.) id pk Justitia ap. Panzerschiff a. Justina sárga, piros szegély, sárga sapka. 4. Wodianer Béla hdgy (12. h.) 46 pk Gyere rózsám ap. Galaor a. Rózsa Lilli sötétkék, vörös gombok és sapka. 5. Ugyanaz idpk (fv) Kamelia ugyanaz. 6. Sulkewski Edgár herceg száz. (9 h.) 56 ph Parcival ap. Ganache a. Partisane egyenruha, vörös fehér szalag. 7. Orsich Nándor gróf hdgy (13. dr.) 66 pk Tinkabelle ap. Santoi a. Angy. fehér-vörös gyűrűk, fehér ujjak, vörös sapka. 8. Zsivánovits Ernő hdgy (14. h.) 56 pk Nevermore ap. Tokió a. Nevermind sárga, piros óv és sapka. 9. Huszár Zsigmond báró hdgy (14. h.) 56 pm Marasquin ap. Mindegy a. Marigold ezüstszerű, zöld ujjak és sapka. 10. Merveldt Miksa gróf őrn. (10. h.) 46 sk Didon ap. The Rush a. Diva vörös, fekete ujjak, sárga sapka. 11. Bregant Kamilló hdgy (5 dr.) id

sh Viribus Unitis ap. Matchbox a. Voltige vil. zöld, fehér sapka. 12. Ugyanaz 46 pm Portorico ap. Pardon a. Trabucos vil. zöld, fehér sapka. 13. Ambrózy György hdgy (4. h.) 46 pm Rojtos ap. Royal Lancer a. Biró lánya vörös, kék varratok.

Tip. Tinkabelle — Nevermore.

III. Eladóverseny. 1200 korona. Ebből 1000 korona a győztesnek, adja az Urlovasok Szövetkezete, 200 korona a másodiknak, 36 és id. belföldi lovak számára. Urlovasok. 1. Spiegel Ferenc gróf hdgy 56 pk La beaute ap. Mindig a. La Symbuque (2400 K eladó) vörös-fehér. 2. Schwaben Durnoiss Gyula báró százados 36 sk Repülj fecském ap. Beregvölgy a. Repülj (1800 K eladó) kék, vörös gyűrűk és sapka. 3. Neimans R. báró 36 sk Daily ap. Sainfoin a. Day Star (2000 K eladó) fehér, kék ujjak, vörös szalag és sapka. 4. Ugyanaz 36 pk Cascadeuse ap. Espoir a. Cascata (2000 K eladó) ugyanaz. 5. Korbuly László hdgy 46 pk Páfrány ap. Royal Lancer a. Problème II. (1600 K eladó) lila, sötétkék ujjak és sapka. 6. Ugyanaz 36 pm Piros király ap. Phil a. Iso de (1400 K eladó) ugyanaz. 7. Ugyanaz 36 sk Carmina ap. Piety a. Carmen (2400 K eladó) ugyanaz. 8. Baich Péter báró hdgy 36 pk Pampuska ap. Raeburn a. Pletyka II. (2000 K eladó) sárga, piros szegély, sárga sapka. 9. Borbély György 36 sk Szentelen ap. Phil a. Szermes (2000 K eladó.) 10. Bartos Elemér 36 pk Bor ap. Raeburn a. Bohemia (600 K eladó) szürke, kék szegély és sapka. 11. Ugyanaz 36 pk Dash ap. Duke of Westminster a. Asterisk (1600 K. eladó) ugyanaz. 12. Ugyanaz 36 sm Tocsonyi Móni ap. The Rush a. Parányi (1400 K eladó) ugyanaz. 13. Hajnal Alajos zászl. 36 sm Scarcely ap. Tokio a. Scarcely (2000 K eladó) aransárga, fehér ujj és sapka. 14. Orsich Nándor gróf hdgy 36 sk Alighanem ap. Raeburn a. Annyira (2400 K eladó) fehér-vörös gyűrűk, fehér ujjak, vörös sapka. 15. Zsivánovits Ernő hdgy. 36 sk Szökevény II. ap. Asnilles II. a. Sardinia (2000 K eladó) sárga, piros óv és sapka. 16. Huszár Zsigmond báró hdgy 36 pk Mácsola ap. Vesuvian a. Macca (1400 K eladó) ezüstszerű, zöld ujjak és sapka. 17. Merveldt Miksa gróf őrnagy 36 pm Immergrün II. ap. Vesuvian a. Heckenrose (1600 K eladó) vörös, fekete ujjak, sárga sapka.

Tip. Bartos ist. — Mácsola.

IV. Simándi nagy akadályverseny. 2000 korona, melyből 1500 korona a Földmivelésügyi m. kir. miniszter által adva a győztesnek, 300 korona a másodiknak, 200 korona a harmadiknak, ezenkívül tiszteletdíj a győztes lovasának. Urlovasok. 1. Bartos Elemér 46 pm Orgazda ap. Mindygy a. Oriana szürke, kék szegély és sapka. 2. Ugyanaz 66 sh Tiny-Tim ap. Timothy a. Nemenlos ugyanaz. 3. Molnár Lajos hdgy 46 pk Perfay ap. Beregvölgy a. Per bene acélkék, világoskék sapka. 4. Kintzig János 56 pk (fv) Remény II. ezüstszerű, vörös ujjak és sapka. 5. Baich Péter báró hdgy id pk Justitia ap. Panzerschiff a. Justina sárga, piros szegély, sárga sapka. 6. Wodianer Béla hdgy 46 pk Gyere rózsám ap. Galaor a. Rózsa Lilli sötétkék, vörös gombok és sapka. Orsich Pál gróf száz. 46 sk Colette ap. Floriform a. Queen's own fehér, kék gyűrűk, fehér sapka. 8. Orsich Nándor gróf hdgy 66 pk Tinkabelle ap. Santoi a. Angy fehér-vörös gyűrűk, fehér ujj, vörös sapka. 9. Zsivánovits Ernő hdgy 56 pk Nevermore ap. Tokio a. Nevermind sárga, piros óv és sapka. 10. Huszár Zsigmond báró hdgy 56 ph Adáz ap. Dunure a. Ambrosta ezüstszerű, zöld ujjak és sapka. 11. Keresztes Ákos hdgy id ph Fabricius ap. Falb a. Belle Heléne ezüstszerű, kék ujjak és sapka. 12. Bregant Kamilló hdgy 46 pm Portorico ap. Pardon a. Trabucos vil. zöld, fehér ujjak. 13. Pejacsevich Albert 46 sm Campanille ap. Pardon a. Cambridge sárga, kék óv.

Tip. Perfay — Campanille.

V. Altisztek gátversenye. 100 korona. Ebből 50 korona a győztesnek, 30 korona a másodiknak, 20 korona a harmadiknak, adva az „Aradi versenyegylet” által. Az Aradon állomásozó m. kir. 3-ik honvéd huszárezredbeli altisztek lovai számára, teher kiegyenlítés nélkül. Táv. kb. 2400 méter. 1. Lakatos Sándor őrm. (1. század) 56 pk Datolya (Kisbéri állami ménes). 2. Nyári Gáspár tized. (1. század) id ph Rubel (Takácsy Sándor ménes). 3. Konecz Elek őrm. (2. század) id ph Adolár (Br. Rédl Lajos ménes). 4. Pető Sándor tized. (2. század) 76 sk Ara (Vertán Lukács ménes). 5. Dóczy Lajos őrm. (3. század) id pk Pezdülő (Kövér Márton ménes). 6. Weber József őrm. (3.

század) 76 sz. Beszédés (Solymossy. br. apateleki ménés), Start a tribün előtt. Vezető Thomka Zoltán százados.

A szombati lóversenyek eredménye.

Ma folyt le az Aradi Verseny-Egylet rendezésében a lóversenyek első napja. A kora délelőtti tórtó eső a pályát alaposan felázította és megnehezítette a futást. A rossz idő folytán közönség is gyéren jelentkezett, de ennek a közönségnek az eredmények éppen elég meglepetést nyújtottak. Egymásután jöttek be az outsiders és a totalizátor, amely elég nagy forgalmat csinált, négy-ötzörös pénzeket fizetett. A rendezés gondos, a versenyek lebonyolítása precíz volt. Szünet közben a temesvári 38. gyalogezred zenekara játszott. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. Sofronyai díj. Sikverseny.

1. Kintzig J.: „Szótkevénya“ lov. Folis főhadnagy. 2. Baich P. báró: „Vengeance“ lov. Sibrik főhadnagy.

Futott öt ló. Könnyen, négy hosszal nyerve. Tot: 10:49; 4:19.

II. Csálal-díj. Gátverseny.

1. Pókay D. hadnagy: „Foolhardy“ lov. Folis főhadnagy. 2. Issekutz Gy. hadnagy: „Rrseur“ lov. Gencsy I.

Futott öt ló. Orrhosszal első.

Tot: 10:52; 4:21.

III. Eledő verseny.

1. Korbuly L. hadnagy: „Páfrány“ lov. Sibrik főhadnagy. 2. Bartos E.: „Tocsonyi Moni“ lov. Neimanns báró.

Futott öt ló. Egy hosszal első. Lovat a tulajdonos visszavásárolta.

Tot: 10:31; 4:12.

IV. Hadseregi gátverseny.

1. Baich P. báró: „Lorum“ lov. Folis főhadnagy. 2. Wodiáner B.: „Gyere rózsám“ lov. tulajdonos.

Futott öt ló.

Tot: 10:36; 4:14.

V. Macsai díj. Akadályverseny.

1. Molnár L. főhadnagy: „Perfay“ lov. Sibrik főhadnagy. 2. Bartos E.: „Orgazda“ lov. Neimanns báró.

Futott öt ló. Másfél hosszal első.

Tot: 10:26; 4:12.

A detronizált jégkirály.

Egy gyűlés eredményeképp
A múlté immáron e kép.
Ha újra tél lesz e határba
S ha — a mi szintén nincs kizárva,
Ez egyszer jég is lesz a télen,
S iringálnak a tópart-szélén,
Hiába fagy be majd a tó,
Más lesz a jégigazgató.

S a detronizált jégkirály
Tedeschi így monologizál:

„Különös, hiszen, elvégre
Sokat jártam ki a jégre.
Tudtam lábujjhegyen lógni,
Tudtam, mi a nyolcas, bógni.
Jártam egyedül és párral,
De növel és dromedárral.

Ha táncoltam, ha nyargaltam,
Soha még el nem hasaltam.
És öreg koromra, végül
Elbuktam, — jég s pálya nélkül.“

Egy liter tej: ötven fillér.

— Aradi nyomoruságok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22

Irtunk már arról, hogy Aradon valósággal tejinség uralkodik a tehének között fellépett ragályos betegség következtében. Ugyanis az egész vármegye hatósági zár alatt van s nem lehet a legközelebbi községből se tejet behozni. A helybeli tejárúaknak is hatósági orvosi bizonyítványt kell kivenni arról, hogy az a tehén, amelynek tejét árúitják, teljesen egészséges. Elképzelhető tehát, hogy milyen állapot lehet a piacon.

— Adok tízennyolc krajcárt egy liter tejért, — kiáltja az a nagysága, aki egy hónap előtt még nyolc krajcárt is sajnált, sokallott egy literért.

— Husz krajcáron alul nem adom, — jelent ki a kofa. — De jó lesz ha siet, mert egy fél óra múlva már 22 krajcár lesz.

— Akkor holnapra már 30 krajcárra verik fél a tej árát.

— Lehet, hogy holnap már nem is árulhatunk tejet. Az állatorvos urak tiltanak bennünket. Minden hat nappal [öt koronáért kell megváltani az árusítási engedélyt. Ha egy koronát kéreánk egy liter tejért, talán annyit is megkapnánk.

Es a kofaaszonyoknak igazuk van. Soha olyan kapós nem volt a tej, mint most, amikor csak minden tizedik tehén mondható egészségesnek. A beteg állat tejét nem szabad ki-mérni, tehát innét ered az a nagy drágaság, amely hideg verejtéket von a háziasszonyok homlokára.

Följegyezte a történelem, hogy Páris ostroma alkalmával a patkányokat úgy árúiták, mint most a legfinomabb vesepecsenyét. Hát ilyen ostromállapot van most Aradon. Az Aradi Tejesarnok, amely tudvalevőleg Zselenski gróf tejtermését vette át, valósággal harcot folytat azok ellen, akik mindenáron tejet akarnak.

— Adunk mindennap 24 krajcárt egy liter tejért, — üzenni nem egy előkelő család.

— Mi csak a régi, pontos vevőinknek adunk, — feleli erre a Tejesarnok, a becsületes kereskedő őszinteségével. — Azok, akik évek óta bizalmukkal tüntetnek ki bennünket, nem csaldnak bennünk. Mi azoknak most, a legvalóságosabb időben is 12 krajcárért adjuk a tejet, még akkor is, ha ráfizetünk. Ezt tartjuk mi igazi korrektségnek.

A Tejesarnok régi vevői nem is győzik eléggé dicsérni ezt a becsületes álláspontot. Amíg a vevők hálázkodnak, addig a Tejesarnok arra kéri az egek urát, hogy legalább a Zselenski teheneivel tegyen kivételt és ne küldjön rájuk száj- és körömfájást, mert akkor igazán tej nélkül marad ez a város. Tegnap például már a Központi-Szállóban nem lehetett egy gyűszűnyi tejet se kapni. A tulajdonos kénytelen volt az uzsonnakávét helyett teát felszolgálatni a vendégeknek. Egyáltalán az emberek a tejet teával pótolják, aminek természetes következménye, hogy a tea ára már is felszokott. Sőt sokan azt mondják, hogy az aradi boltok kis tea készlete most néhány nap alatt elfogyott és már teát se lehet kapni. Ha így haladunk, akkor maholnap a tej helyett a pezsgőre szorul a nép. Mert hiszen rövid idő alatt a tej drágább ital lesz a pezsgőnél és a tokaji aszunál is.

A szinügyi bizottság „rózsaszínű“ könyvéből.

— Diplomáciai titkok a színészek szerződtetése körül. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Varjassy Lajos polgármester ma a színházi közönségek, direktor, színésznők és színészek ügyeinek tárgyalására kiküldött bizottság elé terjesztette a titkos diplomáciai aktákat tartalmazó „rózsaszínű“ könyvet. Az ötezer oldal közül kiragadta a legfontosabbat és Zubor Andor főjegyzővel felolvastatta. Ebben is diplomáciai cselfogás volt. Zubor fiatal férj, a polgármester pedig nem férj, tehát minden gyanút elhárítandó magáról, Zuborral olvastatta a következőket:

Tek. szinügyi bizottság!

Mint hogy az országos szinművészeti akadémiában minden évben vannak vizsgák és a vizsgákon igen csinos színésznők nyújtanak tanbizonyosságot tehetségükről, meghívtam a direktorokat azzal a céllal, hogy a megfelelő erőket szerződtessék.

Ingyen jegyet is biztosítottam részükre. A direktorok azonban vén rókák és nem jöttek. Ők tudják, hogy miért. Most az az ötletem támadt, hogy a szinügyi bizottság tekintetes tagjait hívjam meg a vizsgákra. Abban a reményben, hogy ez által a vezetésemre bizott szinziakadémia szorosabb kapcsolatba kerül a vidékkel, a t. szinügyi bizottság tagjait elvárva, maradtam tisztelettel Somló Sándor igazgató.

(Nem merünk esküt tenni rá, hogy szóruhára idéztük-e ezt a fontos diplomáciai jegyzéket, de a tartalmát hűséges pontossággal mondtuk el.)

Óriási mozgalmat keltett a felolvasás. Voltak szinügyi bizottsági tagok, akik indítványt nyújtottak be a polgármesterhez és azt javasolták, hogy zárt ülésben tárgyalja a bizottság Somló átiratát, mert családközi bonyodalom keletkezhetik belőle.

— Tekintetes bizottság, — mondotta az elnök — azt hiszem, hogy mindenekelőtt hálás köszönetet szavazunk Somló Sándornak, aki nem feledkezett meg azokról a jóidőkről, melyeket Aradon töltött és most ezt ilyen elmés módon viszonzza és alkalmat ad a tekintetes bizottság tagjainak pesti kiruccanásra. Másodszor pedig igen kíváncsún tartom, hogy a szinziakadémia és a város közti jó egyetértést ápoljuk; javaslatba hozom, méltóztassék ezt a kettős szövetséget megkötni, oly elvi alapokon, amint azt Somló direktor ajánlja. Még csak annak megállapítása lenne ezek után hátra, hogy a szinügyi bizottság eme külügyi képviselőre alkalmas egyént találjunk. (Köhögés, feszengés a bizottsági összes székeken.) Talán helyénvaló lenne, ha képviselőtünket oly férfira biznánk, aki fogadalmat tesz előttünk, hogy a szinziakadémiában tett látogatásáról hűségesen beszámol nekünk, abból semmit el nem hallgat. (Néma csend, mozdulatlan merevség, majd mozgás a bizottsági összes székeken.) Mint hogy így alakult a helyzet és erre a fontos állásra senki sem jelentkezik, először is örömmel konstatalem, hogy a látszat szerint a szinügyi bizottság „in moribus“ igen jól áll. Általános elvként mondjuk ki, hogy az abc. szerinti sorrendben valamennyien kötelesek vagyunk elvállalni a szinügyi bizottság képviselőt a Somló-iskola vizsgáján.

A bizottság tagjai nagy lelkesedéssel fogadták a fogas kérdés diplomatikus megoldását. Mint értesülünk, a jövő héten több bizottsági tag névvaltoztatási kérvényt ad be a belügyminiszteriumhoz, kérelmezvén, hogy nevét egy változtathassa meg, hogy az „A“-val kezdődjék.

Az argentinai hus.

— Az első bécsi szállítmány. —

— Bécsi tudósítónktól. —

Arad, október 22.

Valóságosan szenszációs eseménye volt a bécsi piacnak az első tengerentúli húszállítmány megérkezése és szétosztása. Nagy tömeg ember szemléltette a kirakodást, hogy mindjárt a legelső szállítmánynál kielégítse kíváncsiságát a tengerentúlról hozott hus színét, minőségét illetőleg. Érthető ez az érdeklődés, ha meggondoljuk, hogy nincs messze az az idő, mikor ez az új tápszer fogja uralni a bécsi piacot.

Az elárulás alá kerülő argentinai húst kifejezetten mint ilyet jelölik meg, hogy elkerüljék a tévedéseket. Az árakat ennél a szállítmánynál a következőleg állapították meg:

Leveshus, hátulja 160 K kgr.-ként.

Leveshus, eleje 144 " "

Fecsenye, (rostélyos

és vasepecsenye) 180 K kgr.-ként.

A viszontelárúsítók részére nagybani vásárlásnál 24—25 fillérral olcsóbb árakat szabtak.

Másodrendű húst kicsinybani eladásnál 1 kor. 30 fillért, illetve 1 kor. 40 fillért kértek elejéért és hátuljéért. Az elsőrendű juhok kgrmonként 1 kor. 32 filléért kerül nagybani eladásra.

Ezek az áralakulások azonban nem véglegesek és már is minden jel arra mutat, hogy mihelyt a behozatal szabályozódik, az árak métermézzsánsként 10—12 koronával olcsóbbak lesznek.

A mostani szállítmánynál még nem használták ki teljesen a hajók rendelkezésére álló helyiségeit, a kezelési költségek csökkentése, a beraktározás egyszerűsítésére s. b. még sok megtakarítást tesznek lehetségessé. Az érdekeltek úgy vélik, hogy ha a piac biztosítva lesz és ha a forgalom szabályozódik, évenként kb. 520.000 tonna húst lesznek képesek szállítani.

A húst azonnal a kirakolás után állatorvosi vizsgálatnak vetették alá. Husfucókkal egészen a csontig hártak és a furatokból felbuzgó húst megvizsgálva, teljesen kielégítő eredményre jutottak. A hivatalos személyek kijelentették, hogy a hus teljesen egészséges és élvezhető. A vizsgálatnál számos szakember is jelen volt. Engelhardt, a bécsi mézárós szövetség elnöke úgy nyilatkozott, hogy a hus elsőrendű minőségű. Philipp, városaranyak igazgató véleménye szerint a hus rendkívül jónak látszik, különösen a marhahús elsőrendű minőségű, a juhok is szépek és nagyok.

Egy jelenlévő katonai intendáns is nagyon dicsérte a húst, viszont néhány mézárós azon a nézetten volt, hogy különösen a juhhus nagyon kóvér, ami a húst tetemesen megdrágítja.

Pohl József vendéglős így nyilatkozott: „A hus elsőrendű árának látszik. A hosszú utat dacára azonban pár napig hevertetni kell, mert még nagyon friss és ha azonnal asztalra kerülne, épen nem csodálkoznék, ha kissé rágósnak izlene. A zsírréteget tulvastagnak találom.”

A hus elkészítési módjára nézve arra figyelmeztetik a fogyasztó közösséget, hogy a pusztán kifőzésre való húst azonnal forró vízbe kell tenni, mert különben sok fehérnye anyagot veszít. A pecsenyét a szokásos módon kell elkészíteni. A „Neue Freie Presse” szerkesztősége különben már próbasütést is rendezett tegnap az argentinai husból. Pohl József vendéglős rostélyost készített belőle és akik

megízlelték, általánosan úgy találták, hogy a husnak semmi idegenszerű szaga, vagy íze nincs, omlós és leveses, egyáltalán elsőrendű pecsenye.

IRODALOM ES MUVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután mérsékelt helyárrakkal G a s p a r o n e, operett. Este: A s v i h á k o k, operett. B) bérlet.

Hétfő: Faust, opera. C) bérlet.
Kedd: Csitúlj szívem, bohózat A) bérlet.
Szerda: A kard becsülete, szimf. B) bérlet.
Csütörtök: A kard becsülete, szimf. C) bérlet.

Péntek: A muzikus leány, operetta. Bemutató előadás. A) bérlet.

Szombat: A muzikus leány, operetta. B) bérlet.

* Bécsi vendégművész az aradi színházban. A színügyi bizottság ma délutáni ülésén Szendrey Mihály azt kérte, hogy engedjék meg Schmedes Richárd bécsi operabáros két estén való fellépését. Francia nyelven énekel. A helyárrakat a bizottság száz perccel engedte félévelni.

Lukácsy Lajos azt indítványozta, hogy színügyi szabályrendeletet készítsen a város. A bizottság megbízta Lukácsyt a szabályzat elkészítésével.

* Krecsányiné — nyugalomban. Krecsányi Ignác, a temesvár-budai sziniszgató neje: Krecsányiné Kiss Veron, a hajdan híres szubreit és a „mamák” kitűnő személyesítője, nyugalomba vonult. Zsitánul, minden ünnepeletés nélkül vonult vissza a világot jelentő deszkákról, dacára, hogy a színház elnöke Krecsányinét méltán megillető bucsuztatásban óhajtotta részeseitenni, a művész határozott kérésére azonban a bucsuztatás elmaradt.

* A színház központi fűtése. Évek óta kíséreltezik a város a színházi fűtés megjavításával. Nemrég már pályázatot is irtak ki a színház központi fűtésére, ami azonban még mindig a megoldás előtt áll. Most az aradi gázugyár tett a városnak ajánlatot, amelyben kijelenti, hogy hajlandó gázfűtéssel ellátni a színházat oly módon, hogy a fűtőkészüléket egy évi próbaidőre ingyen felszereli. A tanács mai ülésén foglalkozott a gázugyár beadványával és az ügyet erre a célra kiküldött bizottságnak adta ki.

* Hangverseny-estély. Az első aradi nagy-szabású elite hangverseny-estély, melyet a Weisz Leó cég rendez december hó 4-én, vasárnap lesz megtartva a Fehér Kereszt szálló dísztermében.

* Zenakedvelők figyelmébe! Egy szenzációs zenealbum hagyta el a napokban a sajtót, mely tartalmazza a legújabb és legkedveltebb coupletát, operettekét, táncokat, kabarészámosk. Ezen album eregáns díszkötésben 5 koronáért kapható Aradon Weisz Leó könyves boltjában. Telefon 230. 6861

* A hitvesi hűség sok rendkívül érdekes drámának volt már az alap-isméje. De ezek között is egyike a legszebbeknek, a legizgatóbaknak az Urácia mai műsorának Papita című száma. A férj és feleség egymás iránt érzett nagy szerelme túlhatol minden akadályon és a férj az északoskodó csabitón halálos bostut áll. E mellett a dráma mellett a mai műsoron kitűnő bohózatok, elbűvölő tájképek láthatók. Műsora van továbbá — ma utoljára — a szenzációs Crippen dráma is. Szerdán új műsor lesz, amelynek keretében a lisszaboni forradalom is látható lesz a helyszínen felvett képekkel. 241

Elmaradt

főhercegi eljegyzés.

— Vilmos császár leánya és Ottó főherceg fia. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22.

Egy amerikai lap szokatlanul érdekes udvari titokról rántja le a leplet. Elmondja, hogy miért marad el Viktória Lujza hercegnőnek, Vilmos császár egyetlen leányának Károly Ferenc József főherceggel, Ottó főherceg legidősebb fiával tervbe vett házassága. Ambár az amerikai ujság azt erősítgeti, hogy információját hiteles helyről kapta, mi a cikket csupán kuriózum gyanánt közöljük. Ime a cikk:

II. Vilmosnak hat fia mellett egyetlen leánya serdül, Viktória Lujza hercegnő. Csinos komoly leány, akit gyakran lehet látni gyalogosan a berlini Thiergarten árnyas fasoraiban, a mint némán köszönve halad a sétálók közt. Széles gardatisztek feszes állásban állnak sorfalat a néma princessznek és fehér keztyűs kezük hosszan tapad a tányérsípka lakkos ellenzőjéhez. Csak a szemük követi csupa hódolattal, egy csöpp szánokozással és a világosszöke sörprébajuszok alatt diszkréten bujkál:

— Arme Princess!

A szegény császárkisasszonyról még a leg-hőbb alattvaló családjában is beszélnek, hogy — *dadog*. Dadog annyira, hogy szavát sem lehet érteni s ezért olyan komoly, ezért olyan néma a hat deli császárfiu nőtestvére. Szállt, szállt ez a hír a lármás Berlinből ki a csöndes német falvakba, békés „Bauernhof”-okba és megszorította a derék német alattvalókat. És akadályokat emelt egy boldog frigy elé.

Azután jött a megípetéseket szerző császár, a nagyszerű rendező. Egy gesztusára ragyogó pompában uszott egy terem, hófehér asztalok virágok alatt roskadoztak, a villanyfény délceg katonatisztekent vont ezüstfehérbe és karcsu, finommetszésű kelyhekben aransárga pezsgő gyöngyözött. És száz villogó szempár tüzeben ott állt a császár leánya, kipirult arc-csal, lobogó fűrtökkel, lelkesedéstől ziháló kebbel és magasra emeli poharát:

— Iszom ennek a kiváló ezrednek egészségére, iszom a német hadsereg mindenkor ragyogására, iszom a német nemzet örök életére. Hoch, hoch, hoch!

Mondják: így történt. Cáfolt a császár, cáfolt zseniális rendezésben, cáfolt olyan keretben, amely császároknak adatott meg. Ledől az első akadály...

Mialatt ugyanis ez a hír bejárta Németországot és az egész világot, szép csendesen egy másik is kezdte bontogatni szárnyait. Finom szövésű, poétikus szerelmi történetet sejtetett, amelynek hősei a német császár leánya és néhai Ottó főhercegnek dalias fia, Károly Ferenc József, a magyar trón birtokosa Ferenc Ferdinánd után. Bombaként hatott: a német császár leánya felesége lesz a leendő magyar királynak és ezzel két szövetséges nagyhatalom talán örökre összekapcsolódik, jobban, mintha márványtáblákra vésett szerződések és nagy esküvések kötnék össze. A híradás szerint először a fiatalok szerettek egymásba s csak azután lépett fel vizsgálódva az államérdek. A fordított sorrend nem ártott a szép tervnek, mert uralkodónk szívesen fogadta és a német császár is készségesen egyezett bele, hogy ez a házasság valóra váljék.

A szép és poétikus történet itt hirtelen komorra fordul. Teljesen megbízható (?) helyről nyertük azokat az információkat, amelyeket alább közlünk s azoknak hiteléhez szó sem fér. Legbensőbb udvari titkok, amelyeket csodálatos

véletlen dobott fölszínre és amelyek nagy és komoly perspektívát nyitnak a legközelebbi jövőre.

A német császár, amint említettük, a legnagyobb örömmel fogadta azt a tervet, hogy leánya Ausztria-Magyarország jövőd urának nyujtsa kezét. Hiszen más kombináció jöformán ki volt zárva.

A német császár ezek után puhatólni kezdett. Azt kereste, milyen ereje van annak az eskü szentségével megpecsételt fogadalomnak, amely Ferenc Ferdinánd után Károly Ferenc Józsefnek juttatja a trónt. Garanciákat kért, hogy a házi törvények, amelyek Ausztriában eltöltik a tróntól a mesalliance-ban született gyermekek és amelyek azt követik, hogy a magyar trónt illetőleg a jövőd uralkodó maga mondjon le fia trónörököségi jogáról, garanciát kért, hogy ezek a házi törvények mindig és minden körülmények közt érvényben maradjanak és nem fenyegeti veszélyt az a koronát, amelyet a leányának szánt. Jövőd eshetőségek, amelyekről most csendben néhanéha esik szó, rajzolódtak az imperátor elé és nyugtalanították lelkét. Egyenesen garanciákat kért — és nem kapott. A Belvedere hallgatag ismeretlene egy lassu kézmozdulattal adta a gesztust, de határozott és az egymásra szorított néma ajkak beszédesebben feleltek minde szónál. A jövő tervekről akarta lehuzni a fátyolt egy kéz, de ezt a kezét megragadta egy acélos szorítású másik. És kiszült, hogy a fátyol nem terveknek takar, de titkot, amely most már élénken nyugtalanítani is fog két országot és viharfelhőket fog vonni az eddig báránnyelős égboltra.

A német császár nem kapván meg a kívánt biztosítékot, letett a házasság tervéről. A kis princess mirtusai elfogytak, mielőtt koszoruba fonták volna őket.

HIREK.

A helyettes-miniszterelnök.

— A politika érdekességei. —
Táviriati tudósítás.

Arad, október 22.

Budapestről jelentik: Több fővárosi estilap azt írja, hogy a miniszterelnöknek szembaja miatt a legközelebbi hetekben operációnak kell magát alávetni, ami maga után fogja vonni, hogy néhány hónapra minden politikai dologtól távol kell magát tartania. A miniszterelnök helyettesítésére nézve kétféle verzió terjedt el. Az első verzió szerint Hieronymi kereskedelmi miniszter fogja helyettesíteni. A másik verzió szerint a miniszterelnök azt szeretné, ha Láng Lajos vállalná el a belügyminiszteri tárcát és egyúttal ő látná el a miniszterelnöki teendőket is. Az orvosok véleménye szerint az operáció feltétlenül sikerülni fog és a miniszterelnök látóképességét ismét tökéletesen vissza fogja nyerni.

Bécsből jelentik: Lukács László pénzügyminiszter ma fogadta a *Neues Wiener Tagblatt* tudósítóját, akinek kijelentette, hogy a két kormány között történt megegyezés szerint a készfizetéseket illetőleg a szakelődök folytatják tanácskozásait. Ha a tanácskozások folyamán sikerül a megegyezés alapjait megtalálni, úgy az osztrák-magyar bankot meg fogják kérni, hogy erről a megegyezési alapról a bank és valuta szempontjából mondjon véleményt. Arra a kérdésre, hogy a tanácskozásokban is részt vesz-e az osztrák magyar bank, a miniszter így felelt: — Nem. A tárgyalásokban természetesen

okok miatt nem fog részt venni, mert nem akarjuk annak kitenni, hogy a tanácskozás tolymán a saját álláspontját kénytelen legyen megjelölni és elejét akarjuk venni annak, hogy a két kormány kellemetlen helyzetbe jusson. Más éssz azonban nincs is jogalapja arra, hogy a tanácskozásban részt vegyen. A megegyezés a két kormány között mindenestre létre fog jönni, mert különben a szakelődök a tanácskozásokat már megszakították volna.

Khuen bétfőn, Lukács holnap visszautazik Budapestre.

— Időjárás. Az aradi meteorologiai intézet jelentése szerint e hó 23-án az időjárás: enyhe, sok helyütt csapadék.

— Az aradi nemzeti munkapárt negyedik kerületi választmányát e hó 24-én hétfőn este 1/9 órakor a „Központi Szálloda” földszinti kistermében megtartandó ülésre tisztelettel meghívom. Halmai Andor IV. kerületi elnök.

— A szerb trónörökös betegsége. Belgrádból jelentik: Hoschtek dr. bécsi tanár, aki állandóan Sándor trónörökös betegágyánál van, kijelentette, hogy a herceg állapotában lényeges javulás mutatkozik s komplikáció nem állott be.

— Az állami tisztviselők harcot hirdetnek. Még 1908 évben tett ez akkori kormány kötelező ígéretet az állami tisztviselők status rendezésére s meg is állapította akkor annak mértékét. A teljes rendezés idejét 3 évben állapította meg. A lefolyt 3 év alatt a zavaros politikai viszonyok és az ex-lexre való hivatkozással alig váltott be valamit az ígéretből. Az új kormány sem volt fukar ígéretekben. Így joggal és teljes bizalommal várta, remélte az állami tisztviselői kar, hogy az 1911. évi költségvetésben múltányos igényei kielégítést nyernek. Am a tisztviselők közt elterjedt hírek szerint nem így történik. E hírek hatása alatt nagy elkeseredés vett e őt az összes állami tisztviselőkön s szorongva várják Lukács pénzügyminiszter szándéka jelzett expozeját. Már most szervezkednek a tisztviselők s ha az ígért status-rendezés költségeit lényegesen nem vetik volna fel a költségvetésbe, országsszerte felemelik szavukat s harcot indítanak.

— György herceg és — Hédervári Lehel. Budapestről jelentik: Egy estilap értesülése szerint, mint most kiderult, a nyáron Ostendében György volt szerb trónörökös és Hédervári Lehel országgyűlési képviselő között kinos incidens történt. György herceg a strandon kibívtan fikszirozta a közönséget, így Hédervárit is, aki Bolgár Ferenc volt államtitkárral sétált. Héderváryt bosszantotta a dolog, odalépett a herceghez — akit nem ismert — és rákiáltott:

— Mit akar maga?

A herceg a kérdésre láthatólag megdöbben és nem felelt, mire Hédervári megismételte kérdését. Ekkorra azonban odasietett a herceg két szárnysegéde és Bolgár Ferenc, akik a dolgot rögtön eluszoították.

— Az Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár átköltözött új házába és már saját házában (József főherceg-ut 3. sz.) első emeleten levő helyiségeiben működik.

— Új gyermekorvos. Adler Imre dr. aradi fiu, bécsi gyermekorvos, ki éveken át a Wiederhofer és Escherich tanárok gyermekgyógyászati klinikáin működött, a legközelebbi napokban mint gyermekorvos specialista Aradon letelepszik.

— Értesítés. A fényképezés terén most érdekes forrongás észlelhető. A szélsőségek között ingadozik a fotografálás, mert épp úgy kívánja a közönség a sablonos, szép és ügyes technikával készült fényképet, mint az újabb modern felfogású művészi fotografiát. Érdekesen szép képet nyújt erről a Kossak esisz. és kir. udvari műterem új kiállítása, amelyet úgy b. megrendelőinek, mint a t. közönségnek szives figyelmébe ajánl. A mostani újonnan bemutatott kiállítás a fenti műteremnek, látható lehet a legrefináltabb izléssel készült felvételeket. Érdekesek az új eljárású Ostera Platin nyomatok, nemkülönbén a művészies hatású Gravure képek, amelyek a korszerű fényképezésnek a legújabb remekei. Végül az életnagyságú Sapia Platin festmények, amelyek a Kossak műterem specialitásai közé tartoznak. Egyben felkéri a Kossak ög b. megrendelőit és a t. közönséget, hogy a karácsonyra szánt megrendeléseit az idén időszerteleg eszközölje, nehogy az ily alkalomkor szokásos feltorlódtott munka miatt esetleg késést szenvedjen. A nagystilű kiállítás a Weitzer János-u. 3. szám alatt látható.

— A haldokló érsek. Kalocsáról jelentik: Várossy Gyula érsek állapota reménytelen. Az orvosok szerint néhány órája van még hátra.

— Aradi főtitkviselők a pénzügyminiszteriumban. A tőkekamara- és járadekadóról, továbbá a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról szóló 1912. év január elsőjén életbe léptetendő új törvények végrehajtási utasításának tervezete elkészült. Mielőtt e végrehajtási rendeleteket kibocsátásnak, a pénzügyminiszter elhatározásához képest — az egyes pénzügyigatóságok megbízottjaiból és a miniszterium szavoladóiból álló bizottság az esetleg szükségesnek és célszerűnek látszó módosítások végett megvitatja. A pénzügyigatóságok megbízottjai csoportonként más-más időre rendeltek be. Az aradi pénzügyigatóság részére november hó 3 ikét tozték ki a képviselőtében Róka József kir. tanácsos, Szabó Lajos titkár és Raicher Károly számvizsgáló fognak azon részt venni.

— Megszöktetett urileány. Zentáról jelentik: Piszár János gazdag földbirtokosnak tizennyole éves igen szép leánya szerdán megszökött Piszár Jenő gazdálkodóval. Igen érdekes az a körülmény, hogy a leány menyasszony, menyasszonya Boromissza Elemér banktisztviselőnek, Boromissza János nyugalmazott polgármester fiának. A leány már régóta szerelmes volt Piszár Jenőbe, de szülei rábeszélésére mégis menyasszonya lett Boromissza Elemérnek. A mátkaság ideje alatt állandó levelezésben állott Piszár Jenővel, akivel levélben megegyezett, hogy szerdán éjjel megszökik otthonról. A leány ezt a szándékát végre is hajtottotta s azóta a két szerelmesnek nyoma veszett. A megyében nagy feltűnést keltett a szökés.

— Országos vásár Aradon. A városi tanács ma tartott üléséből hirdetmény útján adja tudtára az érdekelteknek, hogy a novemberi országos vásárt a rendes időben megtartják, de a hasított körmű állatok felhajtása tilos.

— Porszívó gépek a hivatalokban. Mint egy tisztviselői szaklap közli, Németországban minden hivatalban porszívógépeket alkalmaznak újabban, melyek — különösen az irattárak pormentesítésével — a közegészségügynek és közisztaságnak tesznek megbecsülhetlen szolgálatot. Mily szükséges és áldásos volna ez a mi hivatalainkban is? Hány ezer ember életét hosszabbítaná meg ezzel? Sajnos azonban, nálunk ilyesmi senkinek sem jut eszébe.

— Halálozás. Sulvoz osspás érte Bogdán Virgil dr. aradi ügyvédet és nejét, Szontagh Vilmaát. 14 éves Vilma leányuk ma éjjel elhunyt. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz.

— A szegény báró. Fechtig Armand báró aradi szegényházi lakos kérvényével fordult Aradvármegye törvényhatóságához, s ebben arra kéri a megyét, hogy részére kegydíjat adományozzon. Ezt a kérését Fechtig azzal indokolta meg, hogy ő valamikor megyei íktató volt, s mint ilyen tagja volt a nyugdíjintézetnek, amelybe ő is befizette a köteles járulékokat. Minthogy azonban idő előtt hagyta ott a megyei szolgálatot, ezekért a befizetett összegekért semmi ellenszolgáltatást nem kapott. Erre hivatkozik Fechtig, amikor a megyétől kegydíjat kér.

— Tisztességtelen verseny Péter király nevében. Budapestről jelentik: Rendkívül érdekes tárgyalás volt ma kitűzve a VI. kerületi előjárásnál. Schwarzenberg Miksa kereskedő volt a vádlott, aki nagy hirdetője a budapesti lapoknak. Az egyik fővárosi lapban a következő hirdetés jelent meg: „A haszonöt koronás zakóöltönyt és a harminc koronás riglánt öfelcségre Karagyoryevics Péter király számára átvettem. Pasics s. k.” Ez a hirdetés diplomáciai jegyzékváltást is előidéztet. Pasics átírt Raics Jenő lécsi szerb követségi titkárnak, hogy vegyen ezért elégtételt. Raics a belügyminiszterhez fordult, aki a kereskedelmi miniszterhez tette át az egész ügyet. A kereskedelmi miniszter tisztességtelen versenynek minősítette a hirdetést, s az eljárással a VI. kerületi előjárásigot bizta meg. Mára volt kitűzve a tárgyalás, de több tanu beidézése vegett elnapolták.

— Új biztosítási intézet Aradon. Új biztosítási főügynökség létesült Aradon. Anglia egyik leghatalmasabb intézete, az évszázados North British and Mercantile Insurance Company (Észak-angolországi és kereskedelmi biztosító társaság), amely leginkább tűzkár és betörés elleni biztosítással foglalkozik, elhatározta, hogy Aradon főügynökséget létesít, amely működését egész Arad megyére kiterje. A főügynökség vezetői a kereskedői körökben előnyösen ismert Wolf Jenő és Elek Gyáspar, akik egyúttal az életágazatban a berlini Viktoriát is képviselik.

— Beszúntették a jég házhoz szállítását. A városi tanács mai ülésén az üzemigazgató előterjesztette, hogy miután a közönség a téli idő bekövetkezése miatt kevesebb jeget fogyaszt, a jéggyártás is redukálható a hársági jéggyárban. A tanács erre elhatározta, hogy november 1-től a jég házhozszállítását megszünteti, raktárra azonban a gyár tovább is készít jeget és a gyárban minden nap tíz óráig kaphat jeget a közönség.

— Különös bűntény Battonyán. Battonyáról jelentik: A járásbírósa most egy igen kényes ügyben folytat vizsgálatot. A katolikus legényegylet huszonkilenc tagja ugyanis — csupa fiatal, 18—20 éves legény — a város egyik legtekintélyesebb polgára ellen erkölcstelen merénylet címén feljelentést tett. Az öreg ur a feljelentés szerint leittatta a legényeket és aztán erkölcstelen merényletet követett el ellenük.

— Hölgyek figyelmébe. Deutsch Testvérek cég Központi divatruházája ma délután női divatoikkékből álló nagyszabású kiállítás rendez, amelynek negy sorozata legújabb divatu őszi felöltők, továbbá téli felöltők valódi szőrmével, alkalmi köpenyek, szőrme-boák és karmantyukból áll. A tableau megcsiszolásával pedig egy, a cégnek szokott jóízűségről már számtalan ízben tapasztalt remek keletgye szemlélhető meg, melyre a n. é. hölgyközönség b. figyelmét felhívjuk.

— Elítélték az ipsilon miatt. Megirtuk pár héttel ezelőtt, hogy Földváry Jenő oláh homorogi jegyző visszaküldte a nagyszalontai királyi adóhivatalnak a vadászjegyt, mert az Földvári névre volt kiállítva i-vel és nem y-nal. A jegyző meg is okolta az indignációját az adóhivatalhoz írott levelében, nemességére való hivatkozással a következőképen:

— Nem vagyok egy nemesített zsidó!

Az adóhivatal a panaszos levelét áttette az alispánhoz azzal a kéréssel, hogy a jegyzőt, aki csak boszantani akarja az adóhivatalt s az adót is mindig vasárnap szállítja az adóhivatal boszantására, a község papírját pedig saját levelezésére használja föl, büntesse meg. Az adóhivatalnak ezt az átiratát, amelyet Nemes Mátyás adóhivatali ellenőr írt alá, a lapok is közölték s mikor egy ilyen lap Földváry Jenő kezébe került, egy nagyobb társaság előtt így nyilatkozott:

— Provokálni akartam, de a barátaim azt mondták, hogy ne kezdjek egy piszkos fináncal. Hanem majd megtanítom én ezt a nyálast. Felfozodom.

Ez a kijelentés persze Nemes Mátyás ellenőrnek szólt, aki értesülvén a dologról, becsületsértés miatt ügyvédje, dr. Bartha Ferenc útján följelentette Földváry Jenőt a nagyszalontai járásbírósnál. Mint nagyszalontai tudósítónk jelenti, az érdekes ügyet tegnap tárgyalta Görömbey István járásbíró s miután a kihallgatott tanúk igazolták a vádat, Földváry Jenő jegyzőt a btk. 261. §-a alapján háromszáz korona pénzbüntetésre és az összes költségek fizetésére ítélte. Az ítélet ellen az elítélt jegyző felebbezést jelentett be.

— Olyan egyének, akik sokat ülnek és kevés mozgást végeznek, majdnem mindannyian nehézségekben szenvednek. Egy föl pohárnyi természetes Ferencz József keserűviz reggelente éhgyomorral használva, megszünteti a bélrenyveséget anélkül, hogy más orvossághoz kellene folyamodni.

A „Medical Mirror” című amerikai orvosi szaklap ezért a következőket írja:

„A természetes Ferencz József-keserűvizre minden székrekedés meggyógyul.” 2581—VI.

— Árvaházi ülés. A városi árvaház igazgató választmánya kedd d. u. 4 órakor a városbába tanácsstermében ülést tart, melyre a t. tagokat meghívja Varjassy Lajos igazg. vál. elnök.

— Birtokcsere. Az elmúlt hetekben Aradon a következő birtokváltások történtek: Palfy József és özv. Dobolok Alajosné eladják Választó-utca 36. sz. házat 8000 koronáért Sefcsik József és nejének. — Szarka Mária eladja az aradi Sárió utca 2. sz. házat 5000 koronáért Reinhart János és nejének. — Kádebó Miklósné eladja az aradi Damjanich-utca 14. sz. házat 15500 koronáért Knechtel Géza és nejének. — Hamory László dr. eladja az aradi Mihály-utca 16. sz. házat 3565 koronáért Dolcsán Mileutia és nejének. — A nagyszabeni földhitelintézet eladja az aradi Wesslényi-utca 14. sz. házat 25000 kor. ért özv. Göcz Istvánnak. — Csudar József és neje eladják az aradi Lenkey-utca 14. sz. házat 5700 koronáért Köles András és nejének. — Brunnenschenkel Ferenc eladja az aradi Lipót utca 12. sz. házat 8000 koronáért Kuhl Mihály és nejének. — Pogonyi Nándor és neje eladják az aradi gróf Karolyi Gyula-utca 9. sz. házat 17000 koronáért Szondy Géza és nejének. — Lenkey Antalné eladja az aradi Zsidótemető-utca 14. sz. házat 10800 koronáért Neszmerák Gyula és nejének.

— Vegyen selyem eszernyőt 1 frt 95 kr.-ért. Fischer Simon Nagy árúházában (Szabadság-tér 12.) kitűnő minőségű, férfi és női selyem eszernyő kapható 1 frt 95 kr. ért és jó minőségű strappa ernyő 1 frt 35 kr.-ért. A cég csak azért árúsítja ezen cikkeket olyan olcsón, hogy ezáltal a t. vevőközönség figyelmét magára vonja.

— A jószívű emberekhez! Közeledik november elseje, a halottakra való emlékezés szomorú napja. E napon kigyulnak a sírokon a kegyelet imbolygó fényei és kivirulnak az emlékezés bágyadt virágai. A halottakra való emlékező az elmúlás hangulataval tölti el a lelkét. E napon értékesebbnek, drágábbnak tűnik fel az élet. Oh, pedig mennyien vannak az eltávozottak és mennyien a távozni készülő! Egy esztendő múlva ki tudja hány új sirral fog több emelkedni? A földi élet határai meg vannak szabva s még ezt az illanó életet is megrövidíti a kegyetlen sors. Pusztító betegségek tizedelik meg az emberek sokaságát és a betegségek közt is a legrémesebben a tüdőbetegség. Az Augusztus főhercegnek védnöksége alatt álló József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület e pusztító rém ellen harcot indított. Nagy és magaslatos harc ez, igazi nemzetmunka. Közel millió ember selymölódik Magyarországon tüdővészben és nyolcvanezer ember pusztul el évente. Halottak napján forduljon kegyeletes részvétünk a halál e jegyesei felé. Hiszen ki tudja, legkedvesebbjeink közül ki hordja már magában e rémes kór csiráját? Ki tudja, kit kell elvesztenünk közülök a jövőben, ha idejekorán nem segítünk rajtuk? Virágos lesz halottak napján minden sir. Csak egy szál virággal kössön mindenki kevesesebbet a drága halottaknak szánt koszorúba és ennek a virágszálnak árat hullajtsa az irgalmasság tarsolyába. Az így összegyűlt összegekből ezer és ezer tüdővészben selymölődő, halálnak eljegyzett ember egészségét adhatjuk vissza. A József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület a maga szanatóriumával, tüdőbeteg gondozó intézeteivel már sok száz és száz embert rántott vissza a pusztulás örvényének széléről s minél több eredménye van jótékony munkálkodásának, annál boldogabb örömmel és lelkesedéssel küzd tovább. Kérjük a jószívű embereket, a temető szomorú záródokait, akik halottak napján a maguk drága halottait siratják, fizessék le a szent vámot, amely az élet innesső parjára segít vissza azokat, akik már közelednek a túlsó parthoz. Csak egy virágszál! Csak egy virágszál árat az irgalmasság gyűjtőtarsolyába! A megdicsőült szellemű Mikszáth írta egyszer a mi halottak napi gyűjtésünkről: „Fizessétek le ezt a szent vámot és úgy menjetek el a többi virágaitokkal a kedves halottatokhoz. Tudni fog ő arról. De ha anélkül mentek ki hozzá, tudni fog arról is.” Jószívű emberek! Csak egy virágszál árat a szerencsetlen tüdőbetegek megmentésére! József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület Budapest, VII., Akácfa-utca 30. szám.

— Tolvaj kocsis. Pollák Arnold szállító feljelentést tett a rendőrségen, hogy amíg kocsijával rakodott a vasuti állomásnál, addig a raktárból valaki ellopott egy hétszáz korona értékű bőrcsomagot, amiért ő tartozik felelősséggel. A rendőrség a tettest kinyomozta Rajkó István, Róth Zsigmond szállító kocsisa személyében, aki a lopott bűnököt kisebb iparosoknak adogatta el.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban október 22-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Bogya Ilés napszámesnak Ilésné üvő fia, Szécsi Pál kereskedőnek Balint nevű fia, Jäger Mihály asztalosnak Erzsébet nevű leánya, Lenhardt István asztalosnak Mária nevű leánya, Szeifert János kőfaragónak Sándor nevű fia, Fiebigler Izidor asztalosnak Klára nevű leánya. Meghalt: Reich Margit 14 hónapos leány.

— Nyugdíjképes uraknak fizetési letiltás nélkül igen előnyös feltételek mellett kölcsönt ajánl Szűcs F. Vilmos Aradon, Karolina-utca 8 szám. 8969

— Tisztelettel van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, az őszi takarítás beálltával, hogy *porszívó gépemet* mindenkinek hozzáférhetővé teyem, minden órai használati időt egy koronara szállítottam le, egyúttal szives figyelmébe ajánlva elősmert legjobb minőségű takarító eszközeimet, kefe seprűk, parquett kefék és gépek, porolók, fürdő gyékények, lábterítő parquett fénymazok s más tisztító szereimet, stb. Kerekas kocsolyák saját árban lesznek kiárulva, női táskák és más bőrárak nagy választékban kaphatók *Hagedüs Gyula* üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. 1761

— Női divat újdonságok, gyönyörű angol és francia tolették, báli és színházi belépők, menyasszonyi ruhák stb. a legizölésesebb kiviteiben és jutányos árban készülnek Németh Jánosné női divattermében. Ugyanott szabászati mintarajz iskola intekigens hölgyek számára. Arad, Deák Ferenc-utca 20. sz. 8796

— Nemhogy megjedni, de egyáltalán tartani sem kell a kolerától annak, aki állandóan tart házában egy palack Esterházy cognacot. Jobb ellenszere a kolerának nincs is. 3691

— Figyelemreméltó! Dusan és teljesen új árukkal felszerelt áruraktáramat, tekintettel kezdő helyzetemre, nagyon jutányosan bocsájtom rendelkezésére a n. é. közönségnek, mert céloom: nagy forgalom és kevés haszon. Egyben tudatom, hogy üzletemben újítást tettem, elvállalom teljes kosztümök, pongyolák és blouzoknak az elkészítését legújabb divat szerint, nagyon olcsón. Egyszeri bevásárlás meggyőző mindenkit. Becsés pártfogást kérve, vagyok kiváló tisztelettel Németh István női- és férfidivat áruház Arad, Andrásy-tér 20. 6153

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — kizárólag — a likör arca a 1 évig 60 fillér Vajtek és Weisznál. 279

• Kiváló bőr- és lithiumos gyógytoros •
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
 Tormásköves vasmentes savanyvíz.
 Kapható áranyárkereskedésekben és gyógyszertárakban.
 SCHULTES ÁGOST, Salgó-Újvárosi Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudasföldi u. 8.

TARKASÁGOK.

(A foglalkozás.) Egy képviselő mesélte a kis fiáról.

Vendége volt a gyerekek és játszottak a kertben. Mikor már minden játékból kifogytak, ahogy gyerekek szokták, egymás családjáról kezdtek kérdezősködni. És ekkor hangzott el ez a kis párbeszéd:

— Mi a te apád? — kérdi a képviselő fia.
 — Kereskedő — felel a másik és megkérdi ő is: — Hát a te apád mivel foglalkozik, mit csinál?
 — Amit a Héderváry mond neki.

(Az ügyvéd orvos.) Egy környékbeli parasztgazda állít be Nemess Zsiga képviselőhöz. Elmondja neki az ügyes-bajos dolgát, tárgyal vele, tanácsot kér tőle és amikor az ügyét elintézte, kiszól az előszobába:

— Gyere be asszony.
 Belép a felesége, aki az egész idő alatt künn volt az előszobában. Pirosképi, formás menyecske, karosú, fiatal, szép.
 — A feleségem ... mondja a paraszt. Elhoztam, hogy tessék megvizsgálni.
 — Hogy-hogy?
 — A foga fáj.
 — Öregem, — mondja a képviselő — én hiába vizsgálom meg, mert én ügyvéd vagyok, nem orvos.

A paraszt felháborodik:
 — Már bocsánatot kérek ... a múlt hónapban egy másik képviselő urnál voltunk és akkor is fájt a foga az asszonynak és én kimentem és ő megvizsgálta, meg még másnap is be kellett neki hozzá jönni, pedig az is csak ügyvéd!

(A program.) A mai löverseny végén kifelé tódult a közönség. Mindenki rohant, csak Tagányi Sándor képviselő, aki nagy turfbarát és rendes látogatója a versenyeknek, állott fenn a legmagasabb lépcsőfokon. A bugyelláriáival vesződött.

Mellette megszólalt Kintzig János:
 — Nem jössz?
 — Jövök, csak a programot teszem el.
 — Hogyan? Te elteszed? Én el szoktam dobni.

A képviselő elteszi a papirost, mondván:
 — Én mindig megtartom.

Kintzig siet le a lépcsőn. Alulról felkiált:
 — Azért ez mégis érdekes tünemény. Végre egy képviselő, aki megtartja a programját!

TÖRVÉNYKEZÉS

Fölmentett ügyvéd.

— Alaptalan izgatási vád. —
 — Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 22

Néhány hónappal ezelőtt megirtuk, hogy az aradi kir. ügyészség vádat emelt Grozda Aurél dr. nagybuttyini ügyvéd, a román nemzeti párt egyik vezető, rokonszenves tagja ellen izgatás vétsége miatt. A vádirat szerint az ügyvéd 1909. november 3-án a nagybuttyini község házában beszédet mondott. Ezen a gyűlésen Grozda üdvözölte a lefolyt megyebizottsági tagválasztásokból győzelmesen kikerült Popa György dr. ügyvédet. A vádirat állítása szerint ekkor a több száz főnyi tömeghez a következő szavakat intézte:

— Üdvözöljük testvérünket, akit a csendőri szuronyok erőszaka dacára is megválasztottunk és aki dicsőségre vitte a nemzetiségi zászlót.

A vádtanács Grozda dr.-t izgatás miatt vád alá helyezte. A ma megtartott fő tárgyalás azonban, amelyen Köller János elnökolt, rehabilitálta a megvádolt ügyvédet. A törvényszék az ügyvédet az ellene emelt vád és következményei alól felmentette, mert a tanúk nagyrésze igazolta, hogy Grozda nem az inkriminált kifejezést használta, hanem azt mondta, hogy Popát csendőri szuronyok közt is megválasztották. Akadt ugyan néhány tanu, akik az „erőszak” kifejezésről számoltak be, de ezek nem bírják tökéletesen a román nyelvet és így vallomásukat a törvényszék nem fogadhatta el az elítélés alapjául.

Az ítélet ellen Eckensberger László ügyész felebbezést jelentett be. Grozdat Suciu János dr. védte.

§ Elrendelték a vizsgálatot két mandátum ellen. A Kuria I. választási tanácsa ma foglalkozott a bácsalmási kerület megválasztott képviselője, Szutrély Lipót dr. mandátuma ellen beadott petícióval. Szőnyi Ferenc dr. felszólalása és hosszas tanácskozás után a Kuria elhatározta, hogy a kérvényben előadott érvénytelenségi okokra elrendeli a bizonyítást és ennek foganatosításával a szegedi ítélet táblát bízta meg. A bácsalmási petíciót tudvalevőleg Hirmann Ferenc dr. választói nyújtották be. — Ugyancsak ma tárgyalták a zombori petíció ügyét is. Fernbach Péter, a kisebbségben maradt Justh párti jelölt, petíciót adott be Konyovits Dávid dr. munkapárti képviselő ellen. A Kuria elrendelte a bizonyítási eljárást tizrelatív és hat abszolút semmisségi ok alapján, amelyben arról van szó, hogy a képviselő anyagi előnyöket ajánlott fel a választóknak. Elrendelték továbbá az ellenpetícióban foglalt összes okokra a bizonyítás kiterjesztését. A vizsgálat keresztülvitelével a szegedi kir. táblát bízta meg a Kuria.

§ Gyenge Ferenc vád alatt. Megirtuk, hogy az ügyészség vádiratot adott be Gyenge Ferenc aradi gépkereskedő ellen, aki az aradi képviselőválasztásból kifolyólag erőszakoskodó levelet írt Adler Andor nagykereskedőnek, a munkapárt pénztárosának. A vádirat ellen Gyenge kifogásokkal élt. A vádtanács mai ülésén a kifogásokat elutasította és Gyengét zsarolás kísérletének vétsége miatt vád alá helyezte.

§ Árverés Világossy ügyvédnél. Budapestről jelentik: Az esztergomi káptalan sikkasztó ügyvédje Világossy József dr. ingóságaira október 24-ikére kifizették az árverést. Ettől függetlenül a védelem most azon fáradozik, hogy Világossy ingatlanait pénzzé tegye s ebből kifizesse a káptalan kárát. Állítólag az ingatlanok értéke egy és egy negyed milliót tesz ki s így a kár bőven megtérül. Ha ez a tranzakció sikerül s a káptalan ki lesz e-égitve, az esetben vissza fogják vonni a panaszt s így Világossy megmenekül a rá váró súlyos büntetéstől. Ugy áll a dolog ugyanis, hogy Világossy fizetéses alkalmazotti viszonyban állott a káptalannal s így a büncselekmény csak magánvádra fordítandó, ennek folytán tehát a vád visszavonása esetén ellene az eljárást meg fogják szüntetni.

§ Egy kézért 27000 korona. Balázs Juliska a Müller J. és Fia cég vegyrtisztító gyárában volt alkalmazva. Ez év június 17-én a mosógép hengerét tisztította, melyről a védőkészülék hiányzott. A gépet egyszerre elindították anélkül, hogy a leírt figyelmeztetést volna. A gép hengere összezúzta a leány jobb kezét. Súlyos sérülésekkel vitték a kórházba, ahol két hónapig fektült, de meggyógyítani nem tudták. A jobb kezére örökre nyomorék marad. Balázs Juliska ma kártérítési keresetet adott be az aradi törvényezékhöz, amelyben kárpótlásul 27600 koronát követel.

§ A pikáns asszony. A legfurcsább budapesti exsztenciák közé tartozik az a tisztas külsőű „urisszony”, akinek ügyét a büntetőjárásbírószalon tárgyalták: diszpeldánya a kétlaki életű nagycsárjai alakoknak. Jómódu, szolid polgári életmódot folytat, a leányait kitűnő nevelésben részesíti, amelyből nem hiányzik a zongora, lawa-tennis, nevelőkisasszony és a többi szokásos rekvizitum. Ő maga is példás modern asszony leány — ha titkos lakása nem volna. Jártak az egyik ilyen lakásban egy speciális razzia alkalmával s ládászámra találtak ott a legajásabb képeket. Legtöbbjük „az élet után” Budapesten készült fotográfia s ezekkel csaknem egész Európát elárasztja. Hirdet a külföldi lapokban is, amivel persze esőppet sem emeli Budapest jöhírét. Így szerzi meg a kétlaki hölgy: Váradi Adolfné az erkölcsös családi élet anyagi eszközeit. Többször leleplezték már. De azért nem hagyta abba undok foglalkozását, sőt anyira fejlesztette a pornografikus üzletet, hogy már személyesen is fölkeresték a külföldi kliensek és borsos áron egész albumokat vásároltak tőle — sub rosa aktív művészet. A mikor a rendőrség legutóbb rajtaütött, csak háromszázötven kép t tudott lefoglalni. Ma zárt ajtók mögött tárgyalta az ügyet Bezerédj járásbíró s szemérem elleni vétség címen háromszáz koronányi pénzbírságra ítélte el Váradinét.

§ Elítelt plébános. Pécsről jelentik: Az itteni törvényszék ma 2 napi államfogházra s politikai jogainak egy évre való felfüggesztésére ítélte Libáid Lajos páspöklaki plébánost, mert a választások alatt a szűssékről egyik plébánostársára, egy néppárti képviselőjelölt mellett korbeszédet mondott.

VITA FORRÁS
 SÖSKÜT VASMEGYE

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek
 köszvény hólyag- és vesebetegeknek.
 Felpohár VITA-forrás a gyomorégést azonnal megszünteti.
 A vállalat tulajdonosa: 2925
 „CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság
 Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13.
 Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.
 Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

A világ legjobb poudere a porcellán-pouder, mert csodaszéppé és előkelően mattá teszi a női arcbőrt.

Az eredeti doboz tetején Yea szócska áll.

Kapható minden drogériában, illatszertüzletben és gyógytárban. Az Amerikai Porcellán Poudre R.-Társ. magyarországi irodakata: Budapest, IV., Kecskeméti-utca 8. és VIII., Rákóczi-ut 9.

Árak: 5.—, 3.— korona.

Aradon kapható: B. Földes Kelemen gyógyszer, Hajós Árpád gyógyszer, Hegedűs Gyula, Házus Mezős, Riédl Ödön, Vojtek és Weisz. 1915

ESZESÜLETI ÉLET.

(*) Vita-est az Aradi Kereskedők Körében. Az Aradi Kereskedők Köre október 25 én, kedden kezdi meg vita-estéinek sorozatát, amelyek az elmult évben oly széleskörű érdeklődést keltettek. Az első vita est tárgya az aradi kiállítás eszméje, előadó Varjassy Lajos dr. kereskedelmi és iparkamarai titkár. A vita estére külön meghívót nem bocsátánk ki, hanem ez uton hívja meg arra a kör összes tagját s egyéb érdeklődő kereskedőket az einökség. Tekintettel az előadásnak az iparérdekekkel erősen összefüggő tárgyára, a vita-estén az iparosokat is szívesen látja vendégül a kör. A vita est a kör helyiségében (Szabadság-tér 7. I. em.) lesz és pontosan 8 órakor kezdődik.

(*) Az első aradi keresztény jótékony asztaltársaság egyeteli tevéységét a Jópásztorból a volt Páska, jelenleg Krompelesz-féle Fekete Sas vendéglőbe helyezte át, ahol minden vasárnap délután értekezletet tartanak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Az Osztrák-Magyar Bank felemelte a kamattábat. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma délelőtt 11 órakor rendkívüli ülésre jött össze, melyen Popovics Sándor bankkormányzó elnökölt. A főtanács Pranger vezértitkár indítványára kimondotta, hogy tekintettel az Angol Bank rátaemelésére és az általános pénzügyi helyzetre, a kamatlábat négy százalékról ötre emeli fel. A bécsi előtőzsdé vége felé kelt híre a kamatlábamelésnek, de nem jött váratlanul és nem gyakorolt különösebb hatást, mert a piac már eleve eszkomptálta. Egyes magyar értékek még javultak is. Így Rimamurányi 703.—. Magyar Agrár- és Járadekbank 512.— (5 koronával magasabb). Magyar Bank- és Kereskedelmi Részvénytársaság 764 50. Magyar Jelzálog-Hitelbank 519.—.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 22.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínálat mérsékelt, vételkedv gyenge, 10 ezer mm. csendes, változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél	2 óra
	ár	ár
Buza 1910. októberre	10 47-10 48	10 52-10 53
Buza 1911. áprilsra	10 44-10 45	10 45-10 46
Róza 1910. októberre	7 81-7 82	7 78-7 79
Róza 1911. áprilsra	7 85-7 86	7 84-7 85
Tengeri 1911. májusra	5 49-5 50	5 51-5 52
Zab 1910 októberre	8 03-8 04	8 00-8 01
Zab 1911. áprilsra	8 23-8 24	8 23-8 30

A Temesvári Lloyd-Társulat

terepnyosarnokának hivatalos árjegyzése

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Okt. 22.

Buza (szokvány-minőség):	9-10	9-20
75 kilogrammos	—	—
76	—	9 20-9 30
77	—	9 30-9 40
78	—	9 40-9 50
Buza (Temesvári keresk. áru):		
75 kilogrammos	9 05-9 10	—
Rózs	6 50-6 70	—
Árpa	6 50-6 6 0	—
Zab	7 20-7 25	—
Tengeri	5 75-5 80	—
Tengeri (ul)	4 10-4 15	—

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Okt. 22. —

Magyar aranyjardék 4%	111.15
Magyar koronajardék 4%	91.65
Magyar koronajardék 3 1/2 %	81
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.50
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	94
Magyar nyeresévsorozat kölcsön	224
Tiszasszab. és szegedi sorajegy kölcsön	153
Osztrák jardék papírban	93.10
Osztrák jardék ezüstbe	96.75
Osztrák jardék aranyban	115.50
Osztrák koronajardék 4%	98.10
1860. évi osztrák államsorajegy	170
Osztrák-magyar bankrészvény	18.70
Magyar hitelbank-részvény	854
Osztrák hitelintézet részvény	686
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	756
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi márka	117.67 1/2
London vista	240.92 1/2
Páris vista	95.27 1/2
30 márkás arany	23.51

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Okt. 22. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérg; közép pávonként 300—400 kilogrammig rjedő súlyban — fillérg; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon fölül súlyban 147—149 fillérg; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 152—154 fillérg; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 160—164 fillérg.

Sertéslőtszám: okt. hó 19 napján volt készlet 31251 darab, okt. 20 napján felhajtott 261 darab, okt. 20. napján elszállított 359 darab, okt. 21 napjára maradt készletben: 31,153 darab. A hizott sertés üzet irányzata változatlan.

Felölös szerkesztő: BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. évi október hó 23-án:

Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyárrakkal:

Gaspareno.

Operette 3 felvonásban. Írták: Zell és Genée Fordították: Bercsik és Evva. Zenéjét szerzette: Mildokar Károly.

SZEMÉLYEK:

Charlotte	Wlassák V.	Luigi barátja	Mayer Ferenc
Babolno	Polgár S.	Benozzo	Huszár K.
Sindulfo, fia	Vass Jenő.	Sora, neje	Dióssy Nusi.
Erminio gróf	Ladiszlay J.	Zenobia	Benkóné.

Kezdeté délután 3 és fél órakor.

Este 7 1/2 órakor, rendez helyárrakkal

Bj. bérlet.

Bj. bérlet

A svihákok.

Vig operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzette: Ziehrer C. M. Magyarosították: Föld Aurél és Mérél Adolf.

SZEMÉLYEK:

Gilka Adolár	Polgár S.	Vendéglős	Szabó Lajos.
Rodenstein	Zalai Margit.	Anna, leánya	Fekete A.
Muggenheim	Sütő Manél.	Roland	Cseh Ferenc.
Mimi, táncosnő	Dióssy Nusi.	Wondracsek	Szabó Lajos.
Blitz Friez	He tai Jenő.	Kampel	Várnay Jenő,
Berta, neje	Rontal B.	Kampelné	Benkóné P.
Malter Prém	Kulcsár L.	Krepelka	Szabó László.

Kezdeté este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. okt. 23-án, vasárnap:

1. A sétatánc. Humoros. — 2. Osztriga halászat. Látványos. — 3. A könnyelmű feleség. Dráma. — 4. Egy jó fogás. Humoros. — 5. A lagunák városa. Természeti felvétel. — 6. Pepita. Dráma. — 7. A tanu. Humoros. — 8. Crippen dr., az elfogott angol hitvesgyilkos. Dráma.

Előadások 3 órától kezdve.

Utolsó előadás este 10 órakor.

Előkészületben

A lisszaboni forradalom.

NYILTTÉK *

Tisztelt tevéseim! van szerencsém értesíteni, hogy bussáki tehenészeteiben föllépett állatjárdány folytán kénytelen vagyok a tej szállítását bizonytalan időre beszüntetni.

Leopold Zsigmond.

STAMMANTON

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya. • hő- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Kiváló vegyösszetételük következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgyúti- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségknél, cauzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutus bajainak gyógyítására

Igazgató: Budapest, IV. Fehérviz közút-rakpart 22.

Külföldi: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dör Gusztáv, a városháza szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 288. Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb Órája

„Schild Frères Co” Granges Schweiz.

Aradon csakis

Weinberger Ferenc, Gallert és Fia és Assael H. és Fia uraknál kaphatók.

A Hölgyközönség szives figyelmébe! Legolcsóbb árak!

Kizárólag

elsőrendű gyártmányok

mindennemű

311

bel- és külföldi pipere

különlegességek és

háztartási cikkekben.

Arcz-cremek,
Hölgyporok,
Kézfinomítók,
Szappanok.

Hajfestékek,
Hajvizek,
Hajporok,
Brillantínok.

Illatszerek,
Illatos porok (Saschel),
Kölni vizek,
Szoba illatok.

Hajkefék,
Hajtük,
Fésük,
Hajgöndörítők.

Fogkefék,
Fogpaszták,
Fogporok,
Szájvizek.

Körömpaszták,
Köröm emailok,
Köröm vizek,
Köröm olajok, resze-
lők és poliszterek

Legfinomabb angol rumok és orosz teák,
francia cognac, likőrök és likőreszenciák,
valódi hollandi cacao porok, gyermek-tá-
pszerek és huskivonatok.

Szivacsok, szivacsáló és mosdóruhák,
parkettpaszták, parketviaszok és fenyésítő
kefék, ruha, fém, cipőtisztító szerek, stb.
Gummiáruk, kötszerek és betegápolási cikkek.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

90,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Egy önkéntes naplója II. rész Az üteg, Pem-
berton: Fehér falak, Falk Zs: Repülünk, Pröhle
V.: Napkeletről, Zsoldos D.: Highlife: Nők a kul-
turában Tonelli Sándor: Angolok és amerikaiak
Gaine Hall: A vörös Jazon. Műveltség könyv-
tára VII: Az ó- és középkor története.
Gréville H.: A milliárdos. Grath H. M.: A
szerelem bolondja. Erdős Renée: Norina, A Hol-
nap új versei. Glyn Elinor: A szirtéken túl.
Gydings Franklin Henry: A szociológia elvei.
Merriman Seton Henry: A bársonykeztű. Já-
nosy Aladár: Emlékiratai. Igazság a Ha-
verda pörben. Herczeg F.: Szelek szárnyán,
Tábori K.: Bűn és szerelem, Bölsche: Szerelem
az élők világában, Lafkadio H.: Kokoró, Egy
önkéntes naplója, Palásthy M.: Baccarat Ófel-
sége, Szomory: A nagyszony. Szomaházy:
Mesék a huszadik századból, Vera: Egy leány
naplójából.

Némethen: Westmark H.: Der Sieg des
Lebens. Ballestrem A.: Ihre Majestät, Lee
Jennette: Onkel William, Gersdorf A.: Das
Paradies der Erde. Stratz Rudolf: Die Faust
des Riesen. Hart Hans: Liebesmusik, Heimbürg:
Der Stärkere, Strindberg: Schwarze Fah-
nen, Herzog: Der Adjutant. Skowronnek R.: Mein
Vetter Josua Lindau Paul: Der Agent, Strindberg
A.: Legenden. Klinkowstroem: Das Hohelied des
Lebens, Schirokauer A.: Im Schatten, Hart
Hans: Vom trotzigem Sterben, Ballestrem: Um
eine Königskrone, Viebig: Kinder der Eifel,
Herold: Die Okella, Hart Hans: Das heilige Feuer,
Becker K.: Hans im Glück, Dávid: Der Über-
gang, Karlchen: Fräulein Tugendschön, die
edle Gouvernante, Wolters: Verlobungsfieber,
Busse C.: Lena Küppers. Höcker P. O.: Die
Sonne von St. Moritz, Saager A.: Drei mal hun-
dert Tausend Teufel!

**Kölcsöndíj: havonként 1 korona
20 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 8 fillér.**

hétől s a leggyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba is meglepő szép

ujdonságok érkeztek:

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,
vagy füzetenként 14 fill.

Legújabbak: Zerkovitz: A kávéház már-
ványasztalánál... Szirmai: Fakir, Keverem,
kavarom... Zerkovitz: Pán szerelme. Jó
parthie a Grüner Marcsa. Szájad. Weiner: Nem
szabad! Erbé: Ha majd a levelek lehullanak.
Rubens: Balkáni hercegnő. Jar: ó: Muzsikusz
leány. Scott M.: Nem, nem. Zerkovitz. Látja
maga milyen... Hulló falevél. Weiner: Miért
nem tudok találni... Erbé: Mária, Ehrlich Moni
vegyél nekem egy monoplánt. Fráter L.: Miért
nem születél a mi falunkba... Biró uram... We-
ner: Zsur-szírén. Szendy: Hej: Jucza Panna. Del-
met: A kis masamód Nelson R.: Duda kis-
asszony.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése**

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír
kereskedése Aradon.

331

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNY-
NYEBBEN
HMESZTHETŐ

ARZENES VIZ
VÉRSZEGÉNYSEG SÁPKOR
IDEGGYENGESEG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDESBEN

6849

Igen jó eredménnyel alkalmazzák

**MATTONI FELE
GIESSHÜBLER**
SAVANYÚVIZ

A tüdőgyógyítás
megbetegedéseknél,
a garat és hörgők
haratjánál, tüdő- és
melhártya-gyulladásnál.

TANTÁL-LÁMPA
a legjobb fémszálas
izzólámpa.

ÁRAMMEGTAKARÍTÁS KB. 60%,
FEHÉR FÉNYVEL ÉG. RÁZKÓDÁ-
SOKNAK ELLEN ÁLL. IGEN TARTÓS.
MINDEN HELYZETBEN KIFOGÁS-
TALANUL ÉG. NAGYOBB RENDE-
LÉSEKNÉL NAGYSAJÓ EREDMÉNY.

Megrendelhető: 5676

**Magyar-Siemens-
Schuckert-Művek-nál**
Bpest, V., Lipót-körut 5.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.
Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbelvagy ellené-
ben válaszolunk.

1910. október hó 15.

Keresünk:

Aradra: elsőrendű festékkereskedés részére
szakmáját jól értő fiatal segédet.

Vidékre: 4 fűszer, rőfös és rövid, 2 vas
és fűszer, 3 rőfös és 6 vegyes szakmabeli ma-
gyar, román és részben német, tót és szerb
nyelvismerettel bíró segédet.

Alánlunk:

1 gép- és gyorsírónót, 3 fűszer és csémega, 3
vegyes, 1 vas és fűszer, 3 fűszer és rövid és 2
rőfös és divat szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.
AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 301
Klela Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. Igazgató.

Keresünk expedciónk részére egy kisegítő nő vagy férfi munkaerőt. Jelentkezni lehet a kiadóhivatalban.

A lehető leggyorsabban tisztít fáradtság nélkül.

A világ legjobb tisztítószerre.

Kapható Aradon: Braun N. A., Daimel Lajos, Dürr Gusztáv, Fejér Gyula, Guttmann Samu, Házai Nestor, Hegedűs Gyula, Lázár Gyula, Meer Mór, Nagy Farkas, Németh J., Szabó Albert, Steinitzer N., Weisz Dávid, Rothstein Mór.
3632

Figyelmeztetés!

A Schicht szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas” védjegyvel

6897-I.

857-1910. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróságnak 1910. évi Sp. 601/3. számú végzése következtében Dr. Grossmann Alfréd ügyvéd által képviselt Bing Ede cég javára 76 kor. 70 fill. s jár. erejéig 1910. évi szeptember hó 16-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 625 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 50 drb. női téli posztó kendő és 25 csomag pamut nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbíróság 1910. évi V. 259/2. számú végzése folytán 76 kor. 70 fill. tőkekövetelés, ennek 1909. évi október hó 11. napjától járó 5% kamatai 1/8% váltó díj és eddig összesen 45 koronában, bíróság már megállapított költségek erejéig Opécskán, végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására 1910. évi október hó 24-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi XL. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Pécska, 1910. évi október hó 15. napján.

Szabó Imre.

kir. bir. végrehajtó.

3962

! Valóságos Istenáldás!
a debreceni szárított és tőzeggel komposztírozott fekáltrágya.
Elsőrendű felül nem mulható légszem és foszforszóróanyagok szőlők, gyümölcsösök, kapásnövények trágyázására. Vezetőköpviselő:
KLÁR ANDOR DEBRECEN, Piac-u. 77.
Számom elismerő levél!
Telefon szám 445. Használati utasítás és részletes felvilágosítás díjmentesen. A készlet rövidesen elfogy, slessen az elkészítést megrendelni. — Kipróbálni bármely kis mennyiségben el ne mulassza! — Szuperfoszfát, thomassalak, feltárt-essénczett vagonszámra és kisebb mennyiségben is iródnál megrendelhető. 6814
A műtrágyából állandó raktár!!

517-1910.

Békésvármegye közpórháza

Verseny tárgyalási hirdetés.

Békésvármegye közpórházának igazgatósága az alább felsorolt élelmi cikkekre 191. évi január 1-től december 31-ig való egyévi szállításra ezennel árlejtést hirdet.

Ajánlat következő csoportok szerint tehető:

A megközelítő szükségletért.

- 1. husneműekre ... .. 58.000 korona
- 2. hentesipartermékekre ... .. 17.000 „

Erről vállalkozókat azzal értesíti, hogy a szerződési feltételek valamint az egyes csoportokba tartozó anyagok jegyzéke, az évi szükséglet megközelítő megjelölésével a kórházi godnokságnál naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ivenként 1 koronás bályeggel ellátott szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt egységárak szerint tett ajánlatok legesőbb 1910. évi november hó 7-én délután 3 óráig Békésvármegye közpórházának gondnokságánál közvetlenül nyújtandók be.

Ugyanott teendő le az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz készpénzben, vagy biztosítékképes magyar értékpapírban, megjegyezvén, hogy az ajánlathoz bánatpénz nem csatolható, hanem az annak letételére vonatkozó adatok lesznek bejegyzendők.

Az ajánlatok ugyan bizottságilag a lejáratú idő után azonnal nyilvánosan lesznek felbontva, de az összes ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. Gyula, 1910. évi október hó 15-én.

Békésvármegye közpórházának igazgatósága.

3930

Valódi nemes harzi

kanári madarakat,

éjjel-nappal éneklőket 8, 10, 12, 14, 16, 20 korona, nőtényeket 2-3 korona árban szállítok. 8946

Sándor Mihály,

Arad, Demeter-utca 68/a.

ELSŐRENDŰ
GYERTYÁNFA TUSKÓKAT
VÁSÁROL NAGY MENNYISÉGBEN:
JOHANN WEISS & SOHN WERKZEUGFABRIK WIEN V.

Párisi eredeti minták szerint

kapok nagy választékban dírekte Párisból

Trotteur színházi, concert és gyermekkalapokat.

Maison Ritscher

Salacz-utca 1. szám.

II. em.

3988

Bármely javítások vagy gyászkalapok készítését elvállalom.

November 15-ére

keres

megbízható, komoly, vas, fűszeres

segédet

Weisz János

cég

3967

Marosillye.

Északangolországi és kereskedelmi biztosító társaság.

Alapított 1808-ban Londonban és Edinburghban

A legelőnyösebb feltételek mellett biztosít

tűz és villámcsapás okozta károk ellen

épületeket, terményeket, gazdaságokat, árukat, készleteket valamint gyárakat és ipartelepeket. Ajánlja a

betöréses lopás elleni biztosítást

mint egyetlen biztos védekezést, üzletek, raktárak, lakások, pénztárak és takarékpénztárak, templomok stb. kifosztása valamint

pénzbeszedők és pénztári kiküldöttek kirablása ellen.

A világ ezen egyik leghatalmasabb intézetének

100-ik évi zárszámadási adatait az alábbiakban közöljük:

Mérleg-számla.

TEHER.

VAGYON.

Tűz-osztály.		K	f	Tűz-osztály.		K	f
1. Be nem fizetett részvénytőke (követelés a részvényesektől) ...	49,500.000	—	—	1. Részvénytők	} az összes üzlet } K 86,000.000.— } 4%-os elsőbbségi részvénytők } ágakra szavatol } 12,600.000.—	78,600.000	—
2. Pénztárállomány és rendelkezésre álló követelések a hitelintézeteknél ...	4,757.600	19	19	2. Tőketartalék ...		37,200.000	—
3. Fekvő vagyon ...	17,237.146	90	90	3. Díjtartalék (a viszontbiztosítók részét levonva) ...	21,049.586	59	
le: az ezt terhelő jelzálogkölcsonők ...	—	—	—	4. Független károk tartaléka (a viszontbiztosítók részét levonva) ...	5,354.028	79	
4. Földbirtok ...	129.921	19	19	5. Nyugdíjalap ...	3,377.420	50	
5. Részesedés a mentő egyesület épületén ...	364.539	89	89	6. A viszontbiztosítók követelése ...	3,915.307	39	
6. Értékpapírok ...	98,272.942	39	39	7. Fel nem vett osztalékok ...	120.930	10	
7. Tárcában lévő váltók ...	78.531	29	29	8. Fizetendő váltók ...	728.424	29	
8. Künnlevőségek az ügynökségeknél és fiókoknál ...	10,896.384	01	01	9. A részvényesek élet és járadék-nyeremény számlája ...	699.749	09	
9. Be nem folyt díjak ...	1,495.376	40	40	10. Befolyt, még nem esedékes kamatok ...	18.133	39	
10. Be nem folyt kamatok ...	535.779	19	19	11. A szavatossági osztály követelése ...	29.353	01	
11. Követelés az életosztálytól ...	97.275	79	79	12. Különböző hitelezők ...	7,282.627	89	
				13. Az üzletév feleslege ...	K 10,874.810.79		
				Nyereség áthozat a múlt évről ...	13,915.125.41	24	20
						24,789.936	
						183,165.497	24

A társaság biztosítéki alapjai a következők:

1. Az összes ágazatok részvénytőkéje fenti mérleg szerint ...	K 78,600.000.—
2. A tűzosztály díjai és egyéb tartalékai ...	79,055.522.79
3. A tűzosztály készpénzdíjai és kamatbevételei ...	74,989.633.29
	K 232,645.156.08
4. Továbbá a többi ágazatok külön kezelt vagyona ...	364,279.491.—
	K 596,924.647.08

Felvilágosítással készséggel szolgál 1910. november 1-től a

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE COMPANY aradi főügynöksége

Szabadság-tér 18. (Aradi Ipar- és Népbank-épület.)

Wolf Jenő.

Elekes Gáspár.

Berlini Viktória

általános biztosító részvénytársaság. Alapított 1853.

Értékbiztosítások a legolcsóbb díjak és a legliberálisabb kötvény feltételek mellett. Élethossziglani vasuti, gőzhajó és baleset biztosítás.

Különös előnyök:

A kötvény egy évi fennállás után a társaság részéről semmiféle alapon meg nem támadható. Párhaj és öngyilkosság esetén az első évben a teljes díjtartalék, ennek eltételével pedig az egész biztosítási összeg fizetett ki.

A biztosított minden külön járulék nélkül kezdettől fogva tartózkodhat és utazhat az egész földön.

Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.

Megszűnt biztosítások érvénybe helyezhetők 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül.

Teljesen költségmentes háború biztosítás nem hivatásos katonák részére.

3947

Az 1909. évi mérlegünk adatai:

Vagyona:	882.298.188	kor.
Biztosítás állománya:	2075.730.185	"
Díjtartalékja:	674.914.947	"
Biztosítottak részére gyűjtött nyereség tartalék:	173.215.230	"
Nyereség:	38.674.367	" ebből a biztosítottak részére átutalt
nyereség:	35.734.621	"

Megkeresésre szívesen szolgál ajánlattal és tervezettel az aradi Vezérügynökség.

(Szabadság-tér 18. Ipar- és Népbank-épület.) Wolf Jenő, Elekes Gáspár.

Üzletszerzők felvételnek.

Olcso bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz“ 201

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Az őszi és téli idényre!

Megérkeztek nagy választékban a legújabb divatu szövetek, flanelokés barchendok, ugyszinten a legjobb minőségű fehéremlék, trikó alsóruhák, gyermek ruhácskák és öltönyök, cipők, kalapok, sapkák iskolatáskák stb.

Maradékok feltűnő olcsó árban.

APRO HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vez és el-
ad Farkas Streicher
Arad, Tökölly-tér 1. 3974

Borok

kötűnő minőség. 1908. évbeliek eladók, megtekinthetők Hegyes István Aradi Andrányi-utca 12. szám alatti lakosnál. 3960

Egy jobb családból való

27 éves r. kath. nő, ki a háztartás minden ágában jártas, háztartásvezető állást keres helyben vagy vidéken. Ajánlatok „Szerény“ jelígre a kiadóhivatalba kéretnek. 3958

Feltétlenül megbízható,

a szervezésben is jártas Üzletszerzők állandó alkalmazására kerestetnek. Ajánlatok az eddigi működés és az igények pontos megjelölésével a North British and Mercantile Insurance Company aradi főügynöksége címére küldendők. 3948

Segéd kerestetik

aradi fűszerüzletbe. Cim a kiadóhivatalnál megkerdezhető. 3950

100 koronát

adok annak, aki nekem ispáni, felügyelői, pénzbeszedői, raktárnoki vagy jobb hivatalozgói állást szerez. Kiszolgált katona vagyok, négy nyelvet beszélek. Kaucióval rendelkezem. Cim a kiadóhivatalban. 3934

Újszentannai Népbank részvény

több mint 200 darab, eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3935

Cukrász,

divatúru-, vas-, gépüzletnek alkalmas helyiség bérebeadó Borosjenőn Mérő ügyvédnél. 3957

Csemege szőlő

legfinomabb zamatu, kicsinyben 64 fillér, nagyban 60 fillér kilogrammonkénti árban ajánl: Hámory-gazdaság Arad, Deák Ferenc-utca 3. szám. 3778

Kézvezetőnél állást

elfogad középkorú urinő jobb házaknál vagy plebánián, helyben vagy vidéken. A háztartás és a kézimunka minden nemében jártas, magyarul és németül beszél perfect. Bővebb felvilágosítás kapható Schwartz F. urnál Weitzer János-utca 2. szám, I. emelet, Minorita-palota. 3833

Hunyadi-ú 1 sz. alatt

szép nagy üzlethelyiség áthelyezés végett átadó. Bővebbet ugyanott a papírüzletben. 3965

Kázmesternét

keresek, ki szobaleány volt, gyermektelen s kinek férje rendes foglalkozással bir. Levelek „Tiszta és megbízható“ jelíggel a kiadóba küldendők. 3967

Kapható

csemege szőlő, 70 fillér kilója Karolina-utca 2 sz. II. emelet. 3963

Csipekerést

(klóplizést) alaposan tanitok leveles kézimunka tanítónő lakásán, Flóia-utca 12 sz. Kivánatra házhöz is megy. 3971

Nagy modern urilakás

új házban kiadó Karolina-utca 8. szám. 3968

Keresek

2 tagú családnak egy tisztességes, megbízható leányt vagy asszonyt, ki a háztartásban teljes gyakorlatlalt bir. Jó bánásmódban részesül. Belépés november 2-ikán.

Kézművi munkák

fehér és színesben legfinomabb kivitelben, mérsékelt árban elfogadtatnak Szent Pál-utca 9. alatt az udvarban jobbra. 3745

Lakás.

2 utcai szoba, konyha, zárt folyosó, esetleg gyümölcsös kerttel kiadó. Demeter-utca 111/a. 3846

Érettségizett

és katonakötelezettségének eleget tett fiatalember, ki a magyar, német és román nyelvet bírja, Aradon azonnali belépéssel vagy nov. 1-ére megfelelő állást keres. Ajánlatokat „Irodista“ jelíggel a kiadóhivatal továbbít. 3911

Perfekt bejáró szakácsné

(reg. 9—d. u. 4-ig) november 1-re kerestetik. Ugyanott egy Gyors szobaleány is kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 3920

Ka cigarettázik

használnjon Progress szivarkaküvelyt, 100 drb. 28 fill. 1000 db. K. 2-40. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Kéz eladó.

Egy igen forgalmas helyen lévő ház, melyben 35 év óta egy jómeneteli szatócsüzlet van, jutányos áron és kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet: Landau, Thökölly Imre-utca 15. 3929

Elegánsan tutorozott

utcai szoba előszobával november elsőől kiadó, Czernovits Péter-utca 25, I. emelet. 3932

Egy 8 szobából álló lakás

megfelelő mellékkeliségekkel kiadó, Ferenc-tér 1. szám alatt. Tudakozódhatni Domán Ignácánál, Hunyadi-utca 2. 3948

Arany ranett,

Török Bálint, szegfű Ranet, sikulai alma, kapható kicsinyben és nagyban Lengyel Sándornál, Pankotán. Telephon szám. 9. 3935

Őszi Divat Album

utcai, házi toilette, costum, blous és alj, valamint gyermekdivat album. Összesen 900 divatképet tartalmaz a vaskos 70 oldalas könyv, ára 250. Kapható Ingusz I. és Fia könyv-, zenemű- és papírkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16 és Weitzer János-utca. 671

Béresgazda kerestetik

azonnali belépésre, gazdasági munkák, istállók, napszámok stb. felügyeletére, erélyes. Fizetés-személyes megjelenéskor meg lesz alapítva. Ugyanott feles juhász is kerestetik. Cim Che: a János bérő, Kis-Tamánd, up. Borosjenő. 3939

Libamájat

veszek, beáztatlant, legmagasabb napi áron. Rothstein Mór fűszerkereskedő, Szabadság-tér 3. 3938

Fielschmann Zsifia

szülész, masszór lakása Ferdinánd-utca 7. 3875

„Eiffel“

párizsi divatalbum 1000 ábrával Kor. 2.— raktáron. Tolnai Világlapja bérletben vagy számonként díjtalanul házhöz szállítva. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár; legpontosabb kiszolgálás. — Krausz Paulin Színházépület. Telefon 511. szám. 511

Női kalap salon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét felhívni most érkezett

legújabb divatu bécsi és párisi modell kalapjaimra.

A legszebb kalapok a legolcsóbb árban csakis nálam kaphatók. Gyászkalapok állandóan raktáron. Kiváló tisztelettel 3785

Grünblatt Antónia

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 11. Glück huscsarnokkal egy házban.

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20.

(Fischer Eliz-palotában) a t. közönség rendelkezésére áll. 3893.

Gondos, jó munka!
Gyors kiszolgálás!

Ugyanott tanuló leányok fizetés mellett felvétetnek.

A berzovai

nagyvendéglő

berendezéssel együtt

azonnal átadó.

Alapított 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez minden esetre a zongora is tartozik, mely duraktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 300 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlet havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szak-képzett segédem által végeztem. 62

Nyilvános kölcsönkönyvtáramban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferenc-utca 28 sz.

Telefon szám 25.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy asztalos üzletemet

Kápolna-utca 3. sz. alá

saját házamba áthelyeztem és minden tekintetben a modern követelményeknek megfelelően berendeztem. Mint eddig, úgy ezután is fő-törekvésem lesz izléses kivitel, szolid munka és olcsó árak által a nagyérdemű közönség bizalmát kiérdemelni. 3951.

Elvállalok modern lak- és beltérberendezéseket, portale és épületmunkát.

Kész butor raktáron.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, teljes tisztelettel

Molnár Antal,

épület és műbutorasztalos.

Magy. kir. szab. osztályorsjáték.

Az 1910. november 17. és 18-án kezdődő
XXVII. **I. osztályának**
sorsjáték

huzására szülő sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona || $\frac{1}{4}$ " 3.— korona
 $\frac{1}{2}$ " 6.— " || $\frac{1}{8}$ " 150 "

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az általam eladott **99354. szám tízezer** koronát nyert. Ezekon kívül számos 2000, 1000 és 500 kor. nyereseményeket fizettem ki.

Előlegek sorsjegyek és értékpapírokra. Sorsjegyek és állampapírok, valamint idegen bankjegyek, arany- és ezüst-pénzek vétele és eladása. Szelvények beváltása.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 8916

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129. Vidéki megrendelések pontosan eszközöztetnek.

Egy hölgy

hajlandó bárkit, aki idegességben, vérszegénységben, reumában vagy köszvényben stb, szenved, figyeljen egy egyszerű, meglepően ható gyógyszerrel — melynek véletlenül utott tudomására — fájdalmaitól megszabadítani. Alólírott önmagát gyógyította meg vele, mikor már semmiféle gyógyszer nem használt és azért emberbaráti kötelességének tartja ezt az emberiség hasznára fordítani. Irásbelileg forduljanak Müller Ed. családú öngyógyítóhoz Budapest, Albertfalva 6. 6045

Horváth Flórián

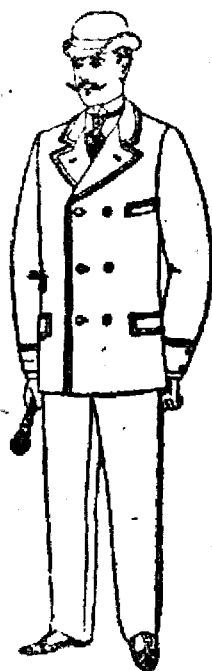
uj angol uri-szabó üzlete

Aradon, Deák Ferenc-utca 40.

(Dr. Winter-féle ház.)

Értesítem a nagydemű közönséget, hogy Aradon, Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt egy a mai kor igényeinek megfelelő

angol uri-szabó üzletet nyitottam,

hol legdivatosabb szabásu uri ruhákat a legfinomabb szövetekből olcsó ár mellett készítek.

Állandó nagy raktár bel- és külföldi szövet újdonságokból. Miután csak legnagyobb gyárosokkal állok szerződésben és készpénzzel vásárolok, úgy abban a helyzetben vagyok, hogy már 60 kor-tól kezdve szép és divatos öltönyt vagy felöltőt készítek.

Pontos kiszolgálás. Olcsó szabott árak részletfizetésre is. Szíves pártfogást kérve, maradtam

kitünő tisztelettel 3857

Horváth Flórián uri-szabó.

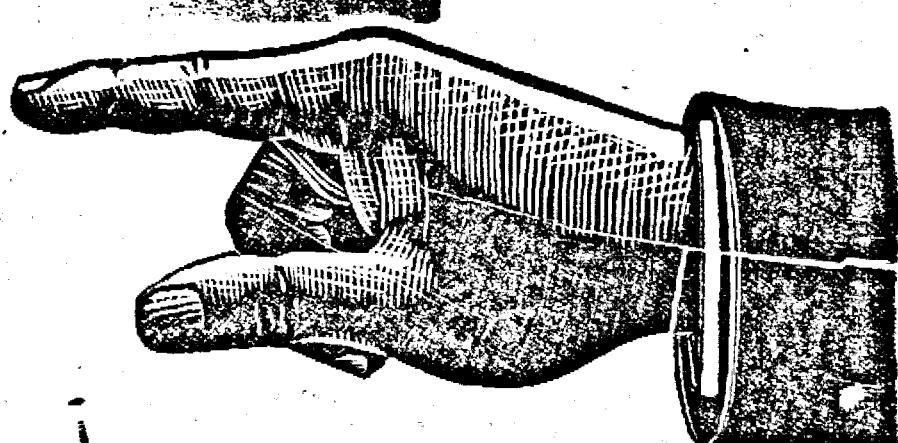
RADÓGYULA

uj női divatáruháza

Andrássy-tér és Weitzer János-u. sarkán

Az uj áruház cikkei:

- Női felöltők
- Leány- és gyermekfelöltők
- Női divat costümök
- Női bundák
- Szörme különlegességek
- Gyermekek ruhák
- Női blousok
- Pongyolák
- Jupponok

3651

Szabott árak!

Külön mértékosztály.

Aradi Ipar- és Népbank pénzváltó üzlete

Fehér Kereszt-szálloda épület.

Telefon szám 100.

Osztálysorsjegyek

a 1. 6. november hó 17-én kezdődő húzáshoz nagy szám választékban már kaphatók.

Ajánljuk a következő szerencseszámokat:

4266	8799	13233	34646
4271	12678	13236	53951
53956	53951	65104	65109
65117	65122	91758	91770

Eredeti árak: Egy nyolcad K. 1.50, egy negyed K. 3.—, egy fél K. 6.—, egy egész K. 12.—

A fenti számok kizárólag csak nálunk kaphatók.

Vidéki megbízások azonnal és portómentesen elintéztetnek.

A nálunk vásárolt 12698 számú osztálysorsjegy 600.000 koronát nyert.

Aradi Ipar és Népbank pénzváltó üzlete

Alaptőke 2,250,000 korona; Tartalékalapok 1,000.000 korona.

3901

Takarékpénztári és folyószámlai betétek. Előlegek értékpapírokra. — Mindennemű sorsjegyek és értékpapírok, érc és idegenpénzek vétele és eladása.

— A magy. kir. szabad. osztálysorsjáték főelárusítói. —

Rauch és Szatmári

ARAD, József főherceg-ut 9.

Nagy választék modern étkező és üveg készletekben, disztárgyakban, alpacca és Christofle ezüst evőeszközökben.

3972

Nagy raktár Gramofonokban és mindennemű hanglemezekben, ugyszintén Pathé (tünélküli) gépekben és lemezekben.

== Partie porcellánban állandó nagy raktár. ==